2026/2280

15.10.2026

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2026/2280

zo 7. októbra 2026,

ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, a ktorým sa zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES, smernica Rady 2001/40/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES

EURÓPSKY PARLAMENT a RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 79 ods. 2 písm. c),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([2]),

keďže:

(1) Pri vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti by Únia mala mať spoločnú politiku návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa v Únii. Účinná návratová politika je kľúčovým prvkom dôveryhodného systému riadenia migrácie.

(2) Týmto nariadením sa stanovuje spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú v členských štátoch (ďalej len „neoprávnene sa zdržiavajúci štátni príslušníci tretích krajín“), založený na spoločnom konaní o návrate, účinnej spolupráci s tretími krajinami, povinnostiach neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, súbore nástrojov na riadenie účinných návratov vrátane opatrení na podporu motivácie k návratu, a spolupráci medzi členskými štátmi.

(3) V súlade s článkom 72 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) nie je týmto nariadením dotknutý výkon právomocí členských štátov vo veci udržiavania verejného poriadku a zabezpečovania vnútornej bezpečnosti.

(4) V snahe prispieť k uplatňovaniu komplexného prístupu stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 ([3]) by mal byť do praxe zavedený spoločný systém účinného riadenia návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín. Uvedený spoločný systém by mal byť založený na integrovanej tvorbe politík, aby sa zabezpečila koherentnosť a účinnosť činností a opatrení prijatých Úniou a jej členskými štátmi konajúcimi v rámci svojich príslušných právomocí.

([1]) Ú. v. EÚ C, C/2026/33, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/33/oj.
([2]) Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. júna 2026 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 1. októbra 2026.
([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 zo 14. mája 2024 o riadení azylu a migrácie, o zmene nariadení (EÚ) 2021/1147 a (EÚ) 2021/1060 a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 604/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

(5) Európska rada kontinuálne zdôrazňuje, že na uľahčenie, zintenzívnenie a urýchlenie návratov z Únie sú potrebné rozhodné opatrenia na všetkých úrovniach. v októbri 2024 Európska rada vyzvala Komisiu, aby urýchlene predložila nový legislatívny návrh.

(6) V strategických usmerneniach pre legislatívne a operačné plánovanie v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktoré prijala Rada pre spravodlivosť a vnútorné veci 12. decembra 2024, sa pripomenulo, že úspešná návratová politika je základným pilierom komplexného a dôveryhodného azylového a migračného systému Únie. Na uvedený účel sa v strategických usmerneniach vyzvalo na vypracovanie a zavedenie asertívnejšieho a komplexnejšieho prístupu k návratom, a to urýchleným zmodernizovaním právneho rámca.

(7) Účinná návratová politika by mala zabezpečiť súdržnosť s Paktom o migrácii a azyle a prispieť k jeho celistvosti a mala by prispievať k riadeniu nelegálneho prisťahovalectva do Únie a predchádzať neoprávnenému pohybu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín medzi členskými štátmi pri súčasnom dodržiavaní základných práv.

(8) Na zvýšenie účinnosti návratových politík vynakladá Únia a jej členské štáty čoraz väčšie úsilie. Napriek tomuto úsiliu existujúci právny rámec, ktorý pozostáva zo smernice Rady 2001/40/ES ([4]) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES ([5]), nezodpovedá potrebám migračnej politiky Únie a legislatívnym a operačným potrebám na zabezpečenie účinných návratov. Od prijatia smernice 2008/115/ES v roku 2008 priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti a migračná politika Únie prešli výraznými zmenami. v práve Únie v oblasti migrácie došlo k posunu od právnych predpisov stanovujúcich minimálne normy k právnym predpisom zameraným na zbližovanie postupov členských štátov. Komisia sa usilovala zreformovať pravidlá návratu v roku 2018, keď predložila návrh na prepracovanie smernice 2008/115/ES. Komisia sa zároveň prostredníctvom odporúčaní Komisie (EÚ) 2017/2338 ([6]) a (EÚ) 2023/682 ([7]) snažila podporiť členské štáty v tom, aby využívali flexibilitu stanovenú v smernici 2008/115/ES. Súčasný právny rámec však narazil na svoje hranice.

(9) Mal by sa zaviesť pevne stanovený spoločný postup pre účinný návrat, ktorý by zabezpečoval, aby štátni príslušníci tretích krajín, ktorí nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky vstupu na územie členských štátov alebo pobytu na tomto území, boli vrátení bez zbytočného odkladu humánnym a udržateľným spôsobom a pri plnom dodržiavaní základných práv, ako aj medzinárodného práva. Jasné a transparentné pravidlá uplatniteľné vo všetkých členských štátoch by mali dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny a príslušným orgánom poskytovať istotu. Je dôležité zjednodušiť, uľahčiť a urýchliť konania o návrate a zabezpečiť, aby výkonu návratu nebránili obštrukcie vrátane neoprávnených pohybov do iných členských štátov.

([4]) Smernica Rady 2001/40/ES z 28. mája 2001 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. ES L 149, 2.6.2001, s. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/40/oj).

([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj).

([6]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/2338 zo 16. novembra 2017, ktorým sa stanovuje spoločná „príručka o návrate“, ktorú majú používať príslušné orgány členských štátov pri vykonávaní úloh spojených s návratom (Ú. v. EÚ L 339, 19.12.2017, s. 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj).

([7]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/682 zo 16. marca 2023 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o návrate a urýchlení návratov pri vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES (Ú. v. EÚ L 86, 24.3.2023, s. 58, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj).

(10) Uplatňovanie pravidiel uvedených v tomto nariadení by nemalo mať vplyv na pravidlá upravujúce prístup k medzinárodnej ochrane uvedené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 ([8]). Pravidlá uvedené v tomto nariadení sú v relevantných prípadoch doplnené osobitnými pravidlami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1348 prepájajúcimi zamietavé rozhodnutia o azyle a rozhodnutia o návrate, pokiaľ ide o ich vydávanie a opravné prostriedky a konanie o návrate na hraniciach stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1349 ([9]).

(11) Týmto nariadením sa rešpektujú základné práva štátnych príslušníkov tretích krajín a dodržiavajú zásady uznané najmä Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj Ženevským dohovorom o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951, doplneným Newyorským protokolom z 31. januára 1967 (ďalej len „Ženevský dohovor“). Malo by sa uplatňovať v súlade s chartou, so všeobecnými zásadami práva Únie a s relevantným medzinárodným právom.

(12) Mala by sa dodržiavať zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia a zákaz hromadného vyhostenia podľa článku 19 charty. v súlade s uvedeným článkom, nikto nesmie byť odsunutý, vyhostený ani vydaný do tretej krajiny, v ktorej existuje vážne riziko, že bude vystavený trestu smrti, mučeniu alebo inému neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu.

(13) Členský štát, na ktorého území je neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny odhalený, je zodpovedný za zabezpečenie jeho návratu.

(14) Súd určený členským štátom ako príslušný podľa vnútroštátneho práva by mal byť zodpovedný vo veci opravného prostriedku proti rozhodnutiu o návrate, zákazu vstupu a rozhodnutia o odsune. Súlad s požiadavkami vyplývajúcimi zo zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia by sa mal overiť, ak skutočnosti v spise, o ktorých bol upovedomený súd, ktorý je podľa vnútroštátneho práva určený ako príslušný vo veci opravného prostriedku proti rozhodnutiu o návrate alebo rozhodnutiu o odsune, v znení doplnenom alebo objasnenom na základe kontradiktórneho konania, naznačujú, že by mohla byť porušená zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

(15) Bez toho, aby bolo dotknuté právo na účinný opravný prostriedok stanovené v článku 47 charty, ktorým sa zabezpečuje, aby štátny príslušník tretej krajiny mohol napadnúť lehotu na odchod alebo jej absenciu v rozhodnutí o návrate, časť rozhodnutia o návrate, v ktorej sa ukladá alebo stanovuje povinnosť opustiť územie členských štátov, by nemala byť dotknutá zrušením alebo odvolaním lehoty na odchod.

(16) V prípade odsunu by orgány určené podľa vnútroštátneho práva ako príslušné mali overiť dodržiavanie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia na základe individuálneho posúdenia s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti. Dotknutý štátny príslušník tretej krajiny by mal čo najskôr a pred svojím odsunom predložiť a odôvodniť informácie týkajúce sa jeho osobnej situácie. Malo by byť možné vychádzať z existujúceho posúdenia všetkých relevantných okolností vykonaného v predchádzajúcich fázach konania alebo v iných predchádzajúcich konaniach. Mala by sa preskúmať každá relevantná zmena okolností a akékoľvek nové skutočnosti poukazujúce na riziko vyhostenia alebo vrátenia, a to aj s cieľom určiť, či sú opodstatnené a nepovažujú sa za predložené dotknutým štátnym príslušníkom tretej krajiny len s cieľom oddialiť alebo zmariť odsun.

([8]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1348 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1348, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

([9]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1349 zo 14. mája 2024, ktorým sa stanovuje konanie o návrate na hraniciach a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1148 (Ú. v. EÚ L, 2024/1349, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj).

(17) Členské štáty môžu odkázať štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí uvádzajú, že odsun by porušil zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia, na vhodné konanie vrátane konania o azyle v súlade s nariadením (EÚ) 2024/1348. Členské štáty môžu tiež odkázať takýchto štátnych príslušníkov tretích krajín na vhodné konanie aj vtedy, keď ich orgány určené podľa vnútroštátneho práva ako príslušné nadobudnú vedomosť o relevantných okolnostiach naznačujúcich, že odsun by porušil zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

(18) Je potrebné, aby mohli členské štáty spolupracovať flexibilnejšie, a to aj prostredníctvom nových dvojstranných dohôd alebo dojednaní, a adresnejšie podporovať účinné návraty do tretích krajín.

(19) Keď sa zistí, že štátny príslušník tretej krajiny nespĺňa alebo prestal spĺňať podmienky vstupu na územie členských štátov alebo pobytu na tomto území, okamžite by sa malo vydať rozhodnutie o návrate na základe individuálneho posúdenia s prihliadnutím na všetky relevantné skutočnosti a okolnosti. v rozhodnutí o návrate by mala byť uvedená povinnosť štátneho príslušníka tretej krajiny opustiť územie členských štátov. v rozhodnutí o návrate by sa nemalo vyžadovať určenie krajiny návratu. Krajina návratu by mala byť určená najneskôr pred odsunom a môže byť určená buď v rozhodnutí o návrate, alebo v akomkoľvek inom rozhodnutí o odsune, ktoré nie je súčasťou rozhodnutia o návrate. Prekážka odsunu by nemala brániť vo vydaní rozhodnutia o návrate, ale odsun by sa mal odložiť. Ak je v čase vydania rozhodnutia o určení krajiny návratu naďalej možné, že štátny príslušník tretej krajiny bude odsunutý do jednej z viacerých krajín návratu, a to aj z dôvodu dvojitého alebo viacnásobného občianstva, v uvedenom rozhodnutí môžu byť určené všetky tieto krajiny návratu. Vo vzťahu ku všetkým krajinám návratu určeným v rozhodnutí musí byť zaručené právo na účinný opravný prostriedok stanovené v článku 47 charty. Vždy ak príslušný orgán pristúpi k odsunu, štátny príslušník tretej krajiny by mal byť v dostatočnom predstihu pred odsunom informovaný o krajine návratu, do ktorej bude odsunutý.

(20) Toto nariadenie by nemalo brániť členským štátom, aby stanovili iné dôvody na odloženie odsunu pre konkrétne skupiny štátnych príslušníkov tretích krajín podľa vnútroštátneho práva.

(21) Štátni príslušníci tretej krajiny s povinnosťou opustiť územie členských štátov by mali niesť primárnu zodpovednosť za opustenie ich územia.

(22) Treba zabezpečiť, aby sa základné prvky rozhodnutia o návrate vydaného členským štátom vložili do osobitného formulára, ako je európsky príkaz na návrat vytvorený podľa tohto nariadenia, a sprístupnili v Schengenskom informačnom systéme spolu so zápisom na účely návratu. o európsky príkaz na návrat by sa následne malo opierať uznávanie a výkon vynútiteľných rozhodnutí o návrate a rozhodnutí, ktorými sa nariaďuje odsun vydaných iným členským štátom, ak sa štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene presunie do iného členského štátu.

(23) Ak sa na štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa nachádza na území členského štátu, vzťahuje vykonateľné rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom, uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate by malo na základe posilnenej spolupráce a vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi proces návratu uľahčiť a urýchliť. Takéto uznávanie a výkon môžu zároveň prispieť k odrádzaniu od neoprávnenej migrácie a od neoprávnených pohybov v rámci Únie, ako aj k obmedzeniu prieťahov v procese návratu. Opravný prostriedok proti rozhodnutiu o návrate by sa mal uplatniť len vo vydávajúcom členskom štáte.

(24) Uznanie rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune na základe informácií dostupných v európskom príkaze na návrat by nemalo predstavovať úkon ani rozhodnutie. Neuznanie rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune by takisto nemalo predstavovať úkon ani rozhodnutie.

(25) Ak členský štát zvažuje, či uzná alebo vykoná vykonateľné rozhodnutie o návrate alebo rozhodnutie o odsune vydané iným členským štátom (vzájomné uznanie), mohol by sa členský štát pri identifikácii situácií, v ktorých by sa vzájomné uznanie nemalo uplatniť a v ktorých by mal namiesto toho vydať svoje vlastné rozhodnutie o návrate, riadiť týmito prvkami. Medzi takéto situácie by mohli patriť prípady, keď by bol výkon v rozpore s verejným poriadkom vykonávajúceho členského štátu, a to aj pokiaľ ide o návrat určitých kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín, ako sú napríklad maloleté osoby bez sprievodu a obete obchodovania s ľuďmi, ktorým vnútroštátne právo priznáva vyššiu úroveň ochrany; prípady, keď by bolo rýchlejšie vydať nové rozhodnutie o návrate; prípady, keď informácie dostupné v európskom príkaze na návrat nie sú úplné; prípady, keď štátny príslušník tretej krajiny podal vo vydávajúcom členskom štáte proti rozhodnutiu o návrate opravný prostriedok; prípady, keď má byť štátny príslušník tretej krajiny odsunutý do inej krajiny návratu, ako sa určilo v rozhodnutí vydávajúceho členského štátu o návrate alebo v jeho rozhodnutí o odsune, alebo prípady, keď sa v rozhodnutí o návrate neurčila žiadna krajina návratu.

(26) V rámci prípravy krokov smerujúcim k povinnému vzájomnému uznávaniu by Komisia a príslušné agentúry Únie, ako je Agentúra Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (ďalej len „eu-LISA“) zriadená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1726 ([10]), mali v relevantných prípadoch podporovať členské štáty, okrem iného aj tak, že určia, ktoré opatrenia a úpravy sú potrebné na zabezpečenie automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat.

(27) Najneskôr v deň prijatia vykonávacieho aktu, ktorým sa stanovuje forma európskeho príkazu na návrat, by členské štáty a Komisia a príslušné agentúry Únie, ako je napríklad eu-LISA, mali začať zavádzať právne a technické opatrenia, ktoré by mali zabezpečiť sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému.

(28) Do 17. októbra 2029 by Komisia mala posúdiť vykonávanie vzájomného uznávania, najmä pokiaľ ide o: zavedenie právnych a technických opatrení členských štátov na sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému podľa tohto nariadenia a ich účinnosť; zavedenie právnych a technických opatrení členskými štátmi na zabezpečenie automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat podľa tohto nariadenia; účinnosť uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate a rozhodnutí, ktorými sa nariaďuje odsun; zaťaženie súdnych a správnych vnútroštátnych systémov vyplývajúce z uvedeného, ako aj výsledky relevantných činností odbornej prípravy a pilotných projektov.

(29) Na základe posúdenia vykonávania vzájomného uznávania by Komisia mala vo vhodných prípadoch predložiť legislatívne návrhy vrátane cielených zmien na zabezpečenie účinných návratov s cieľom zaviesť povinné vzájomné uznávanie a výkon vykonateľných rozhodnutí o návrate a rozhodnutí, ktorými sa nariaďuje odsun vydaných iným členským štátom. Ak Komisia návrh nepredloží, mala by vysvetliť dôvod, prečo tak neurobila.

(30) Účinky vnútroštátnych návratových opatrení by mali mať i naďalej únijný rozmer vďaka zavedeniu zákazu vstupu zakazujúceho vstup na územie všetkých členských štátov a pobyt na tomto území. Trvanie zákazu vstupu by sa malo určiť s náležitým ohľadom na všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu. Ak je neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny odhalený počas výstupných kontrol na vonkajších hraniciach, mohlo by byť vhodné uložiť zákaz vstupu s cieľom zabrániť opätovnému vstupu v budúcnosti, a tak znížiť riziko nelegálneho prisťahovalectva a zároveň nebrániť rýchlemu odchodu uvedeného štátneho príslušníka tretej krajiny.

([10]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1726 zo 14. novembra 2018 o Agentúre Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA) a o zmene nariadenia (ES) č. 1987/2006 a rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1077/2011 (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1726/oj).

(31) Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí nesplnili povinnosť opustiť územie alebo ktorým nebola poskytnutá lehota na odchod, môžu byť odsunutí pomocou donucovacích opatrení. Cieľom prísnejších pravidiel odsunu by malo byť zabezpečiť priame a okamžité dôsledky v prípade, že štátny príslušník tretej krajiny neodíde v deň uplynutia lehoty na odchod alebo pred týmto dňom, ako aj zabrániť neoprávneným pohybom v rámci Únie a bezpečnostným rizikám. Ak neexistujú dôvody domnievať sa, že dobrovoľný návrat by ohrozil účel konania o návrate, malo by byť možné, aby sa spolupracujúci štátni príslušníci tretích krajín naďalej vracali predovšetkým prostredníctvom dobrovoľného návratu. Použitie donucovacích opatrení by malo byť viazané na zásady primeranosti a účinnosti z hľadiska použitých prostriedkov a sledovaných cieľov.

(32) Keďže sa toto nariadenie vzťahuje výlučne na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene, nemá vplyv na poradenstvo v oblasti návratu a reintegrácie ani na iné programy na podporu dobrovoľných návratov a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú oprávnene.

(33) Na zabezpečenie účinnej identifikácie a rýchleho návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká, sú potrebné spoločné pravidlá. Treba zabezpečiť, aby sa vykonávali relevantné kontroly, a to aj na základe procesu preverovania stanoveného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356, ktorých cieľom je identifikovať a označiť štátnych príslušníkov tretích krajín predstavujúcich bezpečnostné riziká ([11]). v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká, by mal byť odsun všeobecným pravidlom a malo by byť možné odchýliť sa od všeobecných pravidiel s cieľom stanoviť dlhšie alebo trvalé zákazy vstupu a dlhšie obdobia zaistenia, a odchýliť sa od využívania špecializovaných zariadení určených na zaistenie, aby bol pri osobách, ktoré ohrozujú bezpečnosť členských štátov, okamžite vykonaný odsun.

(34) Novými pravidlami by mali členské štáty získať viac možností na zaistenie návratu do tretích krajín prostredníctvom dodatočných nástrojov. Malo by byť možné uzatvárať s tretími krajinami osobitné dohody alebo dojednania, a poskytnúť tak členským štátom viac možností pre návrat pod podmienkou, že dotknutá tretia krajina dodržiava medzinárodné normy v oblasti ľudských práv a v prípade odsunu zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Nedostatky týkajúce sa určitých častí územia tretej krajiny alebo určiteľných kategórií osôb by nemali brániť uzavretiu takejto dohody alebo dojednania za predpokladu, že existujú dostatočné záruky na zabezpečenie úplného dodržiavania práv štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorých sa takáto dohoda alebo dojednanie týka. v dohode alebo dojednaní by sa mali stanoviť najmä postupy uplatniteľné na návrat, podmienky pobytu v dotknutej krajine, príslušné povinnosti a zodpovednosti zmluvných strán dohody alebo dojednania a dôsledky v prípade porušenia dohody alebo dojednania. Ak dohoda alebo dojednanie zahŕňa následný návrat z tretej krajiny, v uvedenej dohode alebo dojednaní by sa okrem toho mali stanoviť dôsledky v prípade, že následný návrat nie je možný, príslušné povinnosti a zodpovednosti zmluvných strán dohody alebo dojednania, dôsledky v prípade významnej zmeny, ktoré majú nepriaznivý vplyv na situáciu v tretej krajine, a nezávislý monitorovací subjekt alebo mechanizmus na posúdenie vykonávania dohody alebo dojednania. Takáto dohoda alebo dojednanie by na účely článku 51 ods. 1 charty predstavovali vykonávanie práva Únie.

(35) S cieľom zabezpečiť dostatočnú ochranu oprávnených záujmov spojených s riadením vonkajších hraníc a vnútornou bezpečnosťou dotknutých členských štátov za okolností, keď členský štát rokuje o dohode alebo dojednaní na účely tohto nariadenia s niektorou z tretích krajín susediacich s Úniou, by členské štáty, ktoré majú spoločnú hranicu s touto treťou krajinou, mali byť o týchto rokovaniach informované vo vhodnom čase pred uzavretím príslušnej dohody alebo dojednania, a to v plnom súlade so zásadou lojálnej spolupráce stanovenou v článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). Po uzavretí dohody alebo dojednania s treťou krajinou by sa od členských štátov malo vyžadovať, aby o takejto dohode alebo dojednaní informovali Komisiu a ostatné členské štáty pred tým, ako sa začne predbežne vykonávať alebo pred tým, ako nadobudne platnosť, podľa toho, čo nastane skôr. Okrem toho, s cieľom zabrániť akémukoľvek nesúladu s právom Únie a ďalej zvýšiť transparentnosť, pokiaľ ide o dohody alebo dojednania medzi členskými štátmi a tretími krajinami, by členské štáty mohli dobrovoľne informovať Komisiu a ostatné členské štáty o pokroku v rokovaniach s treťou krajinou týkajúcich sa dohôd alebo dojednaní povolených podľa tohto nariadenia pred tým, ako zmluvné strany dosiahnu konečnú dohodu, a to aj s cieľom požiadať Komisiu o posúdenie zlučiteľnosti pripravovanej dohody alebo dojednania, o ktorých sa rokuje, s právom Únie.

([11]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356 zo 14. mája 2024, ktorým sa zavádza preverovanie štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/817 (Ú. v. EÚ L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj).

(36) Dobre fungujúci schengenský priestor bez vnútorných hraníc sa opiera o účinné a efektívne uplatňovanie relevantného schengenského *acquis* členskými štátmi. Nariadením Rady (EÚ) 2022/922 ([12]) sa vytvára hodnotiaci a monitorovací mechanizmus na overenie uplatňovania schengenského *acquis*, a to aj v súvislosti s účinným návratom neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a dodržiavaním základných práv.

(37) Pri uplatňovaní konania o návrate by prvoradým hľadiskom členských štátov mal byť v súlade s článkom 24 charty a Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa z roku 1989 najlepší záujem dieťaťa. Pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa by mali členské štáty náležite zohľadniť najmä blaho a sociálny rozvoj maloletej osoby v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte, jej bezpečnosť a ochranu, názory s prihliadnutím na jej vek a vyspelosť, ako aj jej osobnú situáciu. Maloleté osoby bez sprievodu by mal vo všetkých krokoch procesu návratu sprevádzať zástupca alebo osoba určená na zabezpečovanie ochrany najlepších záujmov dieťaťa.

(38) Ak existujú pochybnosti, či je štátny príslušník tretej krajiny maloletou osobou, príslušný orgán by mal mať možnosť vykonať posúdenie veku dotknutej osoby v súlade s právom Únie alebo vnútroštátnym právom. Príslušný orgán by mal mať možnosť spoľahnúť sa na posúdenia veku vykonané v rámci predchádzajúcich postupov. v záujme zaistenia koherentnosti procesu riadenia migrácie v Únii by príslušné orgány mohli zohľadniť postup stanovený v nariadení (EÚ) 2024/1348.

(39) V snahe zvýšiť účinnosť konania o návrate by sa mali pre štátnych príslušníkov tretích krajín stanoviť jasné povinnosti. Štátni príslušníci tretích krajín by mali mať povinnosť opustiť územie členských štátov a spolupracovať s orgánmi počas celého konania o návrate. Štátni príslušníci tretích krajín by mali zostať k dispozícii príslušným orgánom, mali by byť pre ne zastihnuteľní a mali by im poskytnúť všetky informácie relevantné z hľadiska prípravy a vykonania návratu. Rovnako by nemali mariť odsun ani fyzicky, ani verbálne. Aby sa správanie dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny považovalo za verbálne marenie, malo by byť intenzívnejšej povahy alebo charakteru než len námietka. Za zistenie totožnosti, získanie a poskytnutie cestovných dokladov potrebných na návrat by mali byť zodpovední predovšetkým štátni príslušníci tretích krajín. v prípade nesplnenia povinnosti opustiť krajinu a spolupracovať by sa mali uplatniť účinné, odrádzajúce a primerané dôsledky a príslušné orgány by mali prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie návratu vrátane vyšetrovacích opatrení v príslušných prípadoch. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorých nemožno odsunúť, a to aj z dôvodu zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia alebo z dôvodu ich nedostatočnej spolupráce s príslušnými orgánmi, by nemali byť vylúčení z plnenia všeobecných povinností vrátane povinnosti zostať na území, zdržiavať sa na území a nahlasovať sa. Dôsledky v prípade neplnenia povinnosti spolupracovať by mali zahŕňať napríklad zníženia dávok a príspevkov poskytovaných v súlade s vnútroštátnym právom alebo zadržanie cestovných dokladov.

(40) Toto nariadenia nemá vplyv na povinnosti a opatrenia, ktoré nesúvisia s návratom, alebo ustanovenia upravujúce sociálne dávky podľa vnútroštátneho práva.

(41) Týmto nariadením by nemala byť dotknutá možnosť členských štátov ukladať v príslušných prípadoch štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto nariadenia, trestné sankcie vrátane trestu odňatia slobody v súlade s vnútroštátnym trestným právom.

(42) Na zaistenie účinnej ochrany práv dotknutých osôb by sa mal stanoviť súbor právnych opravných prostriedkov proti rozhodnutiam týkajúcim sa návratu. Bez toho, aby bola dotknutá možnosť obmedziť prístup k právnej pomoci a zastúpeniu, by sa v prípade opravného prostriedku alebo preskúmania pred súdom mala na požiadanie poskytnúť potrebná právna pomoc.

([12]) Nariadenie Rady (EÚ) 2022/922 z 9. júna 2022 o vytvorení a prevádzke hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu na overovanie uplatňovania schengenského *acquis* a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 1053/2013 (Ú. v. EÚ L 160, 15.6.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/922/oj).

(43) Právna pomoc a zastúpenie zahŕňajú prípravu opravného prostriedku alebo žiadosti o preskúmanie vrátane prípravy procesnej dokumentácie požadovanej podľa vnútroštátneho práva a v prípade pojednávania účasť na tomto pojednávaní pred súdom s cieľom zabezpečiť právo na účinný opravný prostriedok a spravodlivý proces.

(44) Pojem súd je pojem, ktorý sa riadi právom Únie, ako ho vykladá Súdny dvor Európskej únie. Uvedený pojem, spolu s ďalšími prvkami, môže znamenať len orgán konajúci ako tretia osoba vo vzťahu k orgánu, ktorý prijal rozhodnutie, ktoré je predmetom konania. Uvedený orgán by mal vykonávať súdne funkcie a nie je rozhodujúce, či je za súd uznaný podľa vnútroštátneho práva. Toto nariadenie by nemalo mať vplyv na právomoc členských štátov organizovať si svoj vnútroštátny súdny systém a určovať si počet stupňov opravných prostriedkov. Ak sa vo vnútroštátnom práve stanovuje možnosť podať ďalší opravný prostriedok proti rozhodnutiu o prvom opravnom prostriedku alebo následnému rozhodnutiu o opravnom prostriedku a takýto opravný prostriedok bol podaný, odsun by sa nemal pozastaviť, pokiaľ štátny príslušník tretej krajiny o pozastavenie nepožiada a súd nerozhodne o jeho povolení, pričom náležite zohľadní osobitné okolnosti konkrétneho prípadu. Uvedeným nie je dotknuté vnútroštátne právo, v ktorom sa stanovuje odkladný účinok takýchto opravných prostriedkov.

(45) V snahe zvýšiť účinnosť konaní o návrate a zároveň zabezpečiť dodržiavanie práva na účinný opravný prostriedok v súlade s článkom 47 charty by sa podávanie opravných prostriedkov proti rozhodnutiam týkajúcim sa návratu malo v maximálnej možnej miere uskutočňovať na jednej justičnej úrovni. Pravidlá tohto nariadenia týkajúce sa opravných prostriedkov a pozastavenia výkonu rozhodnutí by mali byť v súlade s právom na účinný opravný prostriedok stanoveným v článku 47 charty.

(46) Aj keď sa v tomto nariadení nestanovuje automatický odkladný účinok opravného prostriedku, členské štáty by mali pri plnom rešpektovaní článku 47 charty zabezpečiť, aby príslušný prvostupňový súd mohol pozastaviť odsun pred výkonom rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune. Štátny príslušník tretej krajiny by mal mať možnosť predložiť žiadosť o pozastavenie výkonu rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune, pokiaľ vnútroštátne právo takisto nestanovuje možnosť jeho pozastavenia príslušným súdom z úradnej moci. Týmto by nemala byť dotknutá možnosť, aby členské štáty podľa vnútroštátneho práva stanovili automatický odkladný účinok opravného prostriedku. s cieľom zabrániť duplicite pri posudzovaní rizika porušenia zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia by sa malo vychádzať zo všetkých skutočností v spise, najmä z predchádzajúcich posúdení, v relevantných prípadoch vrátane tých, ktoré sa vykonali v rámci konania o azyle.

(47) Členským štátom by sa mali poskytnúť potrebné nástroje na zabezpečenie rýchlych a účinných návratov vrátane opatrení ako dôsledkov nedodržiavania povinností a stimulov na dodržiavanie povinností opustiť územie a spolupracovať, ako aj opatrení na predchádzanie riziku úteku. Útek zahŕňa konanie, ako je napríklad opustenie územia členských štátov bez povolenia príslušných orgánov z dôvodov, ktoré nie sú mimo kontroly štátneho príslušníka tretej krajiny. Spoločnými pravidlami by sa bez toho, aby sa obmedzovalo právo členských štátov stanoviť dodatočné opatrenia a kritériá vo vnútroštátnom práve, mali zjednodušiť požiadavky týkajúce sa povinnosti spolupracovať a kritériá na určenie rizika úteku. Takýmito spoločnými pravidlami by sa malo zabezpečiť aj to, aby sa v členských štátoch uplatňovalo zaistenie a alternatívy k zaisteniu v záujme účinného riadenia procesu návratu.

(48) Nariadiť zaistenie, ak je to primerané a potrebné, by po individuálnom posúdení každého prípadu malo byť možné len na účely návratu vrátane prípravy na návrat, readmisie alebo vykonania odsunu. Orgány by mali konať s náležitou starostlivosťou a zaistenie by malo trvať čo najkratšie a spravidla by v danom členskom štáte nemalo presiahnuť 24 mesiacov. v prípadoch, keď neoprávnene sa zdržiavajúci štátni príslušníci tretích krajín utiekli do iného členského štátu, by sa pri výpočte maximálneho obdobia zaistenia nemali brať do úvahy predchádzajúce obdobia zaistenia. Do výpočtu maximálneho trvania obdobia zaistenia by sa nemali zahrnúť obdobia zaistenia stanovené podľa iných nariadení alebo smerníc, ktoré sa netýkajú konania o návrate. Počas zaistenia by sa mali riešiť osobitné potreby vyplývajúce z posúdenia zraniteľnosti. Ak je vo vnútroštátnom práve stanovené zaistenie maloletých osôb, prvoradým hľadiskom by mal byť najlepší záujem dieťaťa. Iné, menej donucovacie alternatívne opatrenia k zaisteniu by sa mali použiť, ak ich možno na neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín účinne uplatniť.

(49) Ak zaistenie prekročí 24 mesiacov, členské štáty by mali za určitých okolností mať možnosť zaistiť neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín na ďalšie obdobia nepresahujúce celkovo šesť mesiacov, ak existuje riziko úteku a zmeny okolností poukazujú na základe nových významných informácií na odôvodnené očakávanie odsunu. Zaistenie by sa malo nariadiť v súlade so zásadami nevyhnutnosti a proporcionality a malo by trvať čo najkratšie.

(50) Návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká, si vyžaduje osobitné opatrenia zamerané na ochranu práv a slobôd iných. Takýchto štátnych príslušníkov tretích krajín by preto malo byť možné zaistiť na obdobie dlhšie ako 24 mesiacov. Každé takéto zaistenie by malo byť v súlade so zásadou proporcionality.

(51) So zaistenými štátnymi príslušníkmi tretích krajín by sa malo zaobchádzať humánnym a dôstojným spôsobom pri dodržiavaní ich základných práv a v súlade s medzinárodným a vnútroštátnym právom, pričom by sa mali zohľadniť praktické usmernenia Výboru Rady Európy na zabránenie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Zaistenie by sa malo spravidla uskutočňovať v špecializovaných zariadeniach určených na zaistenie alebo v špecializovaných oddeleniach v rámci iných zariadení. Ak členský štát nemôže takéto zariadenie poskytnúť, malo by byť možné využiť väzenské zariadenie, v ktorom sú takíto štátni príslušníci tretích krajín v rámci možností držaní oddelene od riadnych väzňov. Malo by byť možné, aby boli štátni príslušníci tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká, umiestnení do zariadení určených na zaistenie so zvýšenou ostrahou.

(52) Dôvodmi zaistenia stanovenými v tomto nariadení nie sú dotknuté iné dôvody zaistenia vrátane dôvodov zaistenia v rámci trestného konania, ktoré sú uplatniteľné podľa vnútroštátneho práva.

(53) Povinnosť každého štátu prijať späť vlastných štátnych príslušníkov predstavuje základnú zásadu štátnej zvrchovanosti a medzinárodnej spolupráce. Povinnosť štátov prijať späť svojich štátnych príslušníkov sa považuje za zásadu medzinárodného obyčajového práva a je stanovená v kapitole 5 prílohy 9 k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve a stanovená v Dohode o partnerstve medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a členmi Organizácie afrických, karibských a tichomorských štátov na strane druhej (ďalej len „Samojská dohoda“). Účinné návraty je možné dosiahnuť len vtedy, ak štáty splnia povinnosť readmisie svojich vlastných štátnych príslušníkov. Členské štáty sú preto pri realizácii účinných návratov závislé od spolupráce s tretími krajinami. Únia a členské štáty využívajú existujúce nástroje, ako je napríklad článok 25a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ([13]) a podpora poskytovaná Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „Frontex“) súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 ([14]), aby v prípade potreby zlepšili spoluprácu s tretími krajinami.

([13]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva (vízový kódex) (Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj).

([14]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624 (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj).

(54) Vonkajší rozmer návratovej politiky je neoddeliteľnou súčasťou komplexného prístupu k riadeniu migrácie. Účinná spolupráca v oblasti návratu a readmisie je základnou vonkajšou zložkou vyvážených a komplexných partnerstiev s tretími krajinami v súlade s cieľmi uvedenými v nariadení (EÚ) 2024/1351. Európska rada okrem iného vo svojich záveroch z októbra 2024 vyzvala na urýchlené prijatie opatrení na zabezpečenie účinných návratov s využitím všetkých relevantných politík a nástrojov Únie vrátane vízovej politiky, obchodu, rozvoja a diplomacie. Nadrezortná koordinácia je potrebná v rámci členských štátov, ako aj v rámci inštitúcií Únie.

(55) Keďže spolupráca tretích krajín v oblasti návratu a readmisie neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín sa môže v praxi ukázať ako náročná a bez toho, aby bolo dotknuté posúdenie spolupráce tretích krajín v oblasti readmisie stanovené v článku 25a nariadenia (ES) č. 810/2009, ak jeden alebo viacero členských štátov zaznamená ťažkosti pri spolupráci tretích krajín v oblasti readmisie vrátane potvrdenia štátnej príslušnosti, získania potrebných cestovných dokladov od príslušných orgánov tretích krajín a organizovania návratových operácií, Únia a členské štáty by mali mať možnosť v rámci koordinovaného prístupu Únie k zlepšeniu spolupráce v oblasti návratu a readmisie využívať relevantné a existujúce nástroje stanovené v práve Únie, pokiaľ sú viazané legislatívnymi aktmi, ktorými sa uvedené nástroje zriaďujú.

(56) Koordinovaný prístup k readmisii medzi členskými štátmi má z hľadiska uľahčenia návratu štátnych príslušníkov tretích krajín zásadný význam. Nedostatočné opatrenia nadväzujúce na vykonateľné rozhodnutia o návrate môžu ohroziť efektívnosť spoločného prístupu k návratom. Na vykonateľné rozhodnutia o návrate by mali systematicky nadväzovať všetky potrebné opatrenia na vykonanie návratu vrátane, v príslušných prípadoch, predkladania žiadostí o readmisiu orgánom tretích krajín, ak existujú pochybnosti o štátnej príslušnosti alebo je potrebné získať cestovný doklad.

(57) Účinné konania o návrate sa opierajú o efektívnu administratívnu spoluprácu a zdieľanie informácií medzi členskými štátmi. Výmena informácií vrátane zdieľania údajov o totožnosti a štátnej príslušnosti štátnych príslušníkov tretích krajín, ich cestovných dokladoch a iných relevantných informáciách by mala byť založená na jasných pravidlách vrátane pravidiel stanovených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 ([15]). Uvedenými pravidlami by sa mali dodržiavať zásady ochrany údajov a práva dotknutej osoby, pričom by sa malo zabezpečiť, aby takéto informácie boli presné a aby sa používali len na účely návratu, odsunu, readmisie a reintegrácie a aby boli chránené pred neoprávneným prístupom, poskytnutím alebo použitím.

(58) Na spracúvanie osobných údajov na účely tohto nariadenia sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ([16]). Na spracúvanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Únie na účely tohto nariadenia sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 ([17]). Vzhľadom na dôležité dôvody verejného záujmu, na ktorých je založená readmisia a účinný návrat, by na účely návratu, odsunu, readmisie a reintegrácie mohol byť potrebný prenos osobných údajov štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o návrate, vrátane údajov týkajúcich sa ich totožnosti, cestovných dokladov, iných relevantných údajov a v riadne odôvodnených prípadoch aj údajov týkajúcich sa ich odsúdení za trestné činy a ich zdravotného stavu. Takýto prenos sa musí vykonávať v súlade s kapitolou v nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou v nariadenia (EÚ) 2018/1725 a právami dotknutých osôb, ako aj so zásadami zákazu vyhostenia alebo vrátenia, proporcionality a nevyhnutnosti a chartou.

([15]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj).

([16]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([17]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(59) Príslušné orgány zodpovedné za konanie o azyle a príslušné orgány zapojené do jednotlivých fáz procesu návratu by mali úzko spolupracovať a vzájomne sa koordinovať s cieľom zabezpečiť účinné návraty.

(60) Spoločný systém pre návrat by mal v plnej miere využívať digitálne systémy na podporu riadenia návratov, readmisie a reintegrácie, pričom dôraz by sa mal klásť na efektívne administratívne postupy, spoluprácu, zdieľanie informácií a interoperabilitu.

(61) Členské štáty by spravidla mali spolupracovať a pomáhať si, okrem iného aj na účely umožnenia tranzitu cez svoje územie, na účely logistickej alebo inej materiálnej či nefinančnej pomoci spojenej s takýmto tranzitom, uľahčenia odovzdaní do iného členského štátu, či už na základe dvojstranných dohôd alebo dojednaní, alebo v rámci spolupráce medzi členskými štátmi, alebo na účely podpory odchodu štátnych príslušníkov tretích krajín do členských štátov, v ktorých majú právo na pobyt.

(62) V záujme dosiahnutia účinného vykonávania tohto nariadenia poskytuje Únia finančnú a operačnú podporu bez toho, aby tým bol dotknutý viacročný finančný rámec na roky 2028 – 2034. Pokiaľ by sa činnosti mali financovať z tematického nástroja Fondu pre azyl a migráciu, môžu sa vykonávať v rámci priameho, nepriameho alebo zdieľaného riadenia. Členské štáty by mali čo najlepšie využívať dostupné finančné nástroje, programy a projekty Únie v oblasti návratu, najmä podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 ([18]), ako aj operačnú pomoc poskytovanú agentúrou Frontex v súlade s nariadením (EÚ) 2019/1896.

(63) Podávanie správ o účinnosti tohto nariadenia a identifikácia oblastí, v ktorých je potrebné zlepšenie, by mali vychádzať zo zberu a analýzy existujúcich, spoľahlivých a porovnateľných štatistík týkajúcich sa efektívnosti konaní o návrate, spolupráce tretích krajín a reintegračného úsilia. Mali by sa zvážiť a v prípade potreby preskúmať normy stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 ([19]), v nariadení (EÚ) 2019/1896 a vo vnútroštátnom práve, aby sa zabezpečila relevantnosť štatistík. Mali by sa stanoviť spoločné normy a definície pre zber a oznamovanie relevantných údajov, aby sa umožnilo posúdenie vplyvu tohto nariadenia a prispelo k prijímaniu informovaných rozhodnutí o budúcom vývoji politík.

(64) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci na vytvorenie európskeho príkazu na návrat. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 ([20]).

(65) Týmto nariadením sa zavádza nový spoločný systém návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorý by mali priamo vykonávať vnútroštátne orgány. Uvedený nový systém prináša dôležité novinky na zlepšenie efektívnosti konania o návrate, a to aj pokiaľ ide o tretie krajiny návratu a vonkajší rozmer návratov. v záujme rýchleho uplatňovania opatrení stanovených v tomto nariadení by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Ustanovenia, ktoré nie sú uvedené v článku 50 ods. 2 tohto nariadenia a ktoré nahradia smernicu 2008/115/ES a ktorých cieľom je úplne nahradiť právny rámec stanovený v uvedenej smernici, by sa mali uplatňovať od 17. októbra 2027 s cieľom umožniť prijatie všetkých potrebných prípravných a realizačných krokov a zabezpečiť jeho bezproblémové, účinné a konzistentné vykonávanie na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, ako aj zabrániť prípadnému prekrývaniu uvedenej smernice a tohto nariadenia. Smernice 2001/40/ES a 2008/115/ES a rozhodnutie Rady 2004/191/ES ([21]) by sa preto od uvedeného dňa mali zrušiť.

([18]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu (Ú. v. EÚ L 251, 15.7.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj).

([19]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 z 11. júla 2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 311/76 o zostavovaní štatistík zahraničných pracovníkov (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj).

([20]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([21]) Rozhodnutie Rady 2004/191/ES z 23. februára 2004, ktorým sa ustanovujú kritériá a praktické opatrenia na náhradu finančného rozdielu vyplývajúceho z uplatňovania smernice 2001/40/ES o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych občanov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 60, 27.2.2004, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/191/oj).

(66) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to zvýšiť efektívnosť návratu neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu alebo účinkov činnosti na zabezpečenie spoločného a koherentného prístupu medzi členskými štátmi ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. v súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.

(67) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto nariadenia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu. Vzhľadom na to, že toto nariadenie je založené na schengenskom *acquis*, sa Dánsko v súlade s článkom 4 uvedeného protokolu rozhodne do šiestich mesiacov po rozhodnutí Rady o tomto nariadení, či ho bude transponovať do svojho vnútroštátneho práva.

(68) Toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis*, na ktorých sa Írsko nezúčastňuje v súlade s Protokolom č. 19 o schengenskom *acquis* začlenenom do rámca Európskej únie, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, a s výhradou uplatňovania článku 4 uvedeného protokolu Írsko ním nie je viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu.

(69) Pokiaľ ide o Island a Nórsko, toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o pridružení Islandskej republiky a Nórskeho kráľovstva pri vykonávaní, uplatňovaní a rozvoji schengenského *acquis* ([22]), ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia Rady 1999/437/ES ([23]).

(70) Pokiaľ ide o Švajčiarsko, toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* ([24]), ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia Rady 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2008/146/ES ([25]).

(71) Pokiaľ ide o Lichtenštajnsko, toto nariadenie predstavuje vývoj ustanovení schengenského *acquis* v zmysle Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis*, ktoré patria do oblasti uvedenej v článku 1 bode C rozhodnutia Rady 1999/437/ES v spojení s článkom 3 rozhodnutia Rady 2011/350/EÚ ([26]).

([22]) Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj.

([23]) Rozhodnutie Rady 1999/437/ES zo 17. mája 1999 o určitých vykonávacích predpisoch k Dohode uzavretej medzi Radou Európskej únie a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o pridružení týchto dvoch štátov pri vykonávaní, uplatňovaní a vývoji schengenského *acquis* (Ú. v. ES L 176, 10.7.1999, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj).

([24]) Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2008/178(1)/oj.

([25]) Rozhodnutie Rady 2008/146/ES z 28. januára 2008 o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohody medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* (Ú. v. EÚ L 53, 27.2.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj).

([26]) Rozhodnutie Rady 2011/350/EÚ zo 7. marca 2011 o uzavretí v mene Európskej únie Protokolu medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom, Švajčiarskou konfederáciou a Lichtenštajnským kniežatstvom o pristúpení Lichtenštajnského kniežatstva k Dohode medzi Európskou úniou, Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o pridružení Švajčiarskej konfederácie k implementácii, uplatňovaniu a rozvoju schengenského *acquis*, ktoré sa vzťahuje na zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach a pohyb osôb (Ú. v. EÚ L 160, 18.6.2011, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj).

(72) Toto nariadenie predstavuje akt, ktorý je založený na schengenskom *acquis* alebo s ním inak súvisí v zmysle článku 3 ods. 1 Aktu o pristúpení z roku 2003.

(73) V súlade s článkom 42 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 sa konzultovalo s európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorý 23. mája 2025 vydal svoje stanovisko,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

1. Týmto nariadením sa v súlade so základnými právami uznanými v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta"), so všeobecnými zásadami práva Únie, ako aj s príslušnými medzinárodnými záväzkami vrátane záväzkov v oblasti ľudských práv vytvára spoločný systém pre účinný návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa na území členských štátov zdržiavajú neoprávnene (ďalej len „neoprávnene sa zdržiavajúci štátni príslušníci tretích krajín").

2. Cieľom tohto nariadenia je umožniť členským štátom prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie účinných návratov neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, a to s ohľadom na komplexný prístup stanovený v článku 3, článku 4 písm. h) a článku 5 písm. e) nariadenia (EÚ) 2024/1351.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa uplatňuje na neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín.

2. Toto nariadenie sa neuplatňuje na osoby, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 ([27]).

3. Týmto nariadením nie sú dotknuté ustanovenia nariadení (EÚ) 2024/1351, (EÚ) 2024/1348 a (EÚ) 2024/1349.

4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 5 tohto článku, sa toto nariadenie neuplatňuje na žiadneho štátneho príslušníka tretej krajiny:

a) ktorému bol odopretý vstup na vonkajších hraniciach v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) 2016/399 alebo, v prípade členského štátu, ktorý nie je viazaný uvedeným nariadením, ktorému bol odopretý vstup na územie takéhoto členského štátu v súlade s rovnocenným vnútroštátnym právom;

b) ktorý bol zadržaný alebo zachytený príslušnými orgánmi v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajšej pozemnej, námornej alebo vzdušnej hranice členského štátu a ktorý následne v tomto členskom štáte nezískal povolenie alebo právo zdržiavať sa;

([27]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) (Ú. v. EÚ L 77, 23.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

c) ktorému sa v súlade s vnútroštátnym právom uložil návrat ako trestnoprávna sankcia alebo v dôsledku trestnoprávnej sankcie;

d) voči ktorému prebieha extradičné konanie.

5. Členský štát môže rozhodnúť, že toto nariadenie bude uplatňovať na jednu alebo viacero kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín uvedených v odseku 4 písm. a), b) a c). v takýchto prípadoch sa toto nariadenie uplatňuje na uvedené kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín odo dňa, keď členský štát oznámi svoje rozhodnutie ostatným členským štátom a Komisii.

6. Ak sa členský štát rozhodne uplatňovať toto nariadenie na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým sa uložil návrat ako trestnoprávna sankcia, články 5, 7 a 8 sa neuplatňujú.

7. Pokiaľ ide o štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú vylúčení z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia v súlade s odsekom 4 písm. a) alebo b), členské štáty zabezpečia, aby zaobchádzanie s nimi a úroveň ich ochrany neboli menej priaznivé, než ako sa stanovuje v článku 10 ods. 9 a 10, článku 11 ods. 2, článku 11 ods. 6 písm. c) a e), článku 32 ods. 1 až 6, a článku 33, a dodržiavajú zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

8. Toto nariadenie sa uplatňuje bez toho, aby bolo dotknuté vnútroštátne trestné právo členských štátov, a najmä ustanovenia, ktorými sa stanovujú účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie vrátane trestu odňatia slobody v súvislosti s neoprávneným pobytom, za predpokladu, že príslušné trestné konania a uplatňovanie takýchto sankcií neohrozujú dosiahnutie účinnosti návratov.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „štátny príslušník tretej krajiny“ je každá osoba, ktorá nie je občanom Únie v zmysle článku 20 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a ktorá nie je osobou požívajúcou právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 5 nariadenia (EÚ) 2016/399;

2. „neoprávnený pobyt“ je prítomnosť, na území členského štátu, štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý nespĺňa alebo prestal spĺňať podmienky vstupu štátnych príslušníkov tretích krajín stanovené v článku 6 nariadenia (EÚ) 2016/399, alebo podmienky pobytu v danom členskom štáte alebo v prípade členského štátu, ktorý nie je viazaný uvedeným nariadením, podmienky vstupu alebo pobytu stanovené v rovnocennom vnútroštátnom práve;

3. „krajina návratu“ je jedna z týchto možností:

   a) tretia krajina, ktorá je krajinou pôvodu štátneho príslušníka tretej krajiny;

   b) tretia krajina, ktorá je krajinou bývalého obvyklého pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny;

   c) tretia krajina tranzitu na ceste do Únie v súlade s readmisnými dohodami alebo dojednaniami Únie alebo členských štátov;

   d) iná tretia krajina, než je krajina uvedená v písmenách a) a b), v ktorej má štátny príslušník tretej krajiny právo na vstup a pobyt;

e) bezpečná tretia krajina, v súvislosti s ktorou bola žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny o medzinárodnú ochranu zamietnutá ako neprípustná podľa článku 38 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2024/1348 alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, v súlade s rovnocennými ustanoveniami, ak takéto ustanovenia zaviedli do vnútroštátneho práva;

f) prvá krajina azylu, v súvislosti s ktorou bola žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny o medzinárodnú ochranu zamietnutá ako neprípustná podľa článku 38 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2024/1348 alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, v súlade s rovnocennými ustanoveniami, ak takéto ustanovenia zaviedli do vnútroštátneho práva;

g) iná tretia krajina, než je krajina uvedená v písmenách a), b) alebo d), s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie, na základe ktorých je štátny príslušník tretej krajiny prijatý, v súlade s článkom 14 tohto nariadenia;

4. „rozhodnutie o návrate“ je správny alebo súdny úkon alebo rozhodnutie, ktorým sa stanovuje alebo vyhlasuje, že štátny príslušník tretej krajiny sa zdržiava na území neoprávnene, a ktorým sa stanovuje alebo ukladá povinnosť tomuto štátnemu príslušníkovi tretej krajiny opustiť územie členských štátov;

5. „návrat“ je konanie, ktorým sa neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny:

a) dobrovoľne vráti v zmysle vymedzenia v bode 8 alebo

b) odsunie príslušnými orgánmi z členských štátov do krajiny návratu určenej v rozhodnutí o odsune alebo v príslušných prípadoch v rozhodnutí o návrate;

6. „rozhodnutie o odsune“ je správny alebo súdny úkon alebo rozhodnutie, ktorým sa stanovuje alebo vyhlasuje, že štátneho príslušníka tretej krajiny možno odsunúť do jednej alebo viacerých krajín návratu;

7. „odsun“ je vykonanie rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune príslušnými orgánmi prostredníctvom fyzickej prepravy z členských štátov do krajiny návratu;

8. „dobrovoľný návrat“ je odchod neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý si plní povinnosť opustiť územie v rámci lehoty na odchod stanovenej v rozhodnutí o návrate alebo po jej uplynutí, z územia členských štátov z vlastnej vôle, s pomocou alebo bez pomoci, a bez nutnosti odsunu;

9. „útek“ je konanie, ktorým štátny príslušník tretej krajiny prestane byť k dispozícii príslušným správnym alebo justičným orgánom;

10. „zákaz vstupu“ je správny alebo súdny akt alebo rozhodnutie, ktorým sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny zakazuje vstup na územie členských štátov a pobyt na ňom;

11. „návratová operácia“ je operácia organizovaná alebo koordinovaná príslušným orgánom, alebo podporovaná agentúrou Frontex, ktorou sa vykonáva návrat štátnych príslušníkov tretích krajín z jedného alebo viacerých členských štátov.

Článok 4

Základné práva

Pri uplatňovaní tohto nariadenia konajú členské štáty v plnom súlade s príslušným právom Únie vrátane charty, príslušným medzinárodným právom, záväzkami súvisiacimi s prístupom k medzinárodnej ochrane, najmä so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia, a so základnými právami.

KAPITOLA II

KONANIE O NÁVRATE

ODDIEL 1

POSTUP, KTORÝM SA NARIAĎUJE NÁVRAT

Článok 5

Rozhodnutie o návrate

1. Príslušné orgány členského štátu vydajú rozhodnutie o návrate každému neoprávnene sa zdržiavajúcemu štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na jeho území, v ktorom sa stanoví alebo uloží povinnosť uvedenému príslušníkovi tretej krajiny opustiť územie členských štátov.

2. V rozhodnutí o návrate:

a) sa uvádza lehota na odchod, ktorá nesmie presiahnuť 30 dní a do konca ktorej štátny príslušník tretej krajiny musí opustiť územie členských štátov; alebo

b) sa uvádza, že štátny príslušník tretej krajiny musí okamžite opustiť územie členských štátov.

Lehota na odchod, ktorá sa nesmie prekročiť, uvedená v prvom pododseku písm. a), sa môže skrátiť v súlade s vnútroštátnym právom.

Členské štáty môžu vo svojom vnútroštátnom práve stanoviť okolnosti, za ktorých sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny poskytne lehota na odchod alebo za ktorých má okamžite odísť.

3. Odchylne od odseku 2 prvého pododseku písm. a) sa v rozhodnutí o návrate môže s náležitým zreteľom na osobitné okolnosti konkrétneho prípadu uviesť lehota na odchod, ktorá presahuje 30 dní.

4. Príslušné orgány môžu predĺžiť lehotu na odchod pôvodne stanovenú v rozhodnutí o návrate s náležitým zreteľom na osobitné okolnosti konkrétneho prípadu, najmä účasť na programe návratu a reintegrácie podľa článku 44 ods. 3 alebo splnenie povinnosti spolupracovať stanovenej v článku 18.

5. Príslušné orgány môžu skrátiť lehotu na odchod pôvodne stanovenú v rozhodnutí o návrate v prípade nesplnenia povinnosti spolupracovať stanovenej v článku 18.

6. Dátum, od ktorého sa počíta lehota na odchod, sa stanoví podľa vnútroštátneho práva.

7. Rozhodnutie o návrate sa vydá písomne a uvedú sa v ňom skutkové a právne dôvody. Štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o dostupných opravných prostriedkoch a lehotách na ich uplatnenie. Rozhodnutie o návrate sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi čo najskôr v súlade s vnútroštátnym právom členského štátu, ktorý ho vydal. Ak je miesto pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny neznáme, rozhodnutie o návrate sa oznámi v súlade s vnútroštátnym právom.

8. Príslušné orgány môžu rozhodnúť, že neposkytnú alebo že obmedzia skutkové dôvody uvedené v odseku 7, ak sa vo vnútroštátnom práve stanovuje obmedzenie práva na informácie alebo ak je to potrebné na ochranu verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti a na predchádzanie trestným činom, ich vyšetrovanie, odhaľovanie a stíhanie. v takýchto prípadoch je štátny príslušník tretej krajiny na účely prístupu k účinnému opravnému prostriedku informovaný o podstate dôvodov, na základe ktorých bolo rozhodnutie o návrate prijaté. Povinnosť informovať štátneho príslušníka tretej krajiny o podstate dôvodov nezahŕňa povinnosť zverejniť akékoľvek utajované skutočnosti.

9. Krajina alebo krajiny návratu sa môžu určiť v rozhodnutí o návrate alebo podľa článku 10 ods. 4 pred vykonaním odsunu. Ak sa štátny príslušník tretej krajiny rozhodne dobrovoľne vrátiť do inej krajiny, ako je krajina alebo krajiny návratu určené v rozhodnutí o návrate alebo v rozhodnutí, ktorým sa nariaďuje odsun, nevyžaduje sa vydanie nového rozhodnutia o určení krajiny návratu.

10. Príslušným orgánom sa nebráni vydať rozhodnutie o návrate, ak existuje prekážka odsunu. Ak bola v rozhodnutí o návrate určená krajina návratu a bolo zistené riziko vyhostenia alebo vrátenia, odsun do tejto krajiny návratu sa odkladá v súlade s článkom 11 ods. 1 písm. a).

11. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa na požiadanie poskytne písomný alebo ústny preklad hlavných prvkov rozhodnutia o návrate vrátane informácií o dostupných opravných prostriedkoch do jazyka, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie. Na uvedený účel môžu príslušné orgány vo vhodných prípadoch použiť štandardizované vzory prekladov alebo strojom asistované alebo strojom generované prekladacie nástroje.

12. Rozhodnutie o návrate sa vydá jedným úkonom s rozhodnutím o ukončení oprávneného pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny alebo samostatným úkonom súčasne a spolu s týmto rozhodnutím, alebo bez zbytočného odkladu po vydaní tohto rozhodnutia a bez toho, aby boli dotknuté procesné záruky stanovené v kapitole v a iné príslušné ustanovenia práva Únie a medzinárodného práva.

13. Komisia najneskôr do 17. apríla 2027 prijme vykonávací akt s cieľom vytvoriť „európsky príkaz na návrat“. Európsky príkaz na návrat obsahuje hlavné prvky rozhodnutia o návrate a v relevantných prípadoch aj rozhodnutia, ktorým sa nariaďuje odsun. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 47 ods. 2.

14. Po vydaní rozhodnutia o návrate členské štáty použijú európsky príkaz na návrat a sprístupnia ho prostredníctvom Schengenského informačného systému v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860.

15. Do dátumu prijatia vykonávacieho aktu uvedeného v odseku 13 členské štáty a Komisia a príslušné agentúry Únie, ako je napríklad eu-LISA, začnú zavádzať potrebné právne a technické opatrenia na sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému s cieľom umožniť splnenie povinnosti uvedenej v odseku 14. Komisia a príslušné agentúry Únie, ako je napríklad eu-LISA, poskytujú členským štátom vo vhodných prípadoch podporu.

16. Do 17. októbra 2027 Komisia a príslušné agentúry Únie, ako je napríklad eu-LISA, vykonajú opatrenia na zabezpečenie možnosti automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat s cieľom zefektívniť uplatňovanie článku 7.

17. Do 17. októbra 2027 členské štáty oznámia Komisii potrebné právne a technické opatrenia zavedené na splnenie povinnosti uvedenej v odseku 14.

Článok 6

Výnimky z povinnosti vydať rozhodnutie o návrate

1. Príslušné orgány členských štátov môžu rozhodnúť, že nevydajú rozhodnutie o návrate, keď je neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny:

a) odovzdaný do iného členského štátu v súlade s postupom stanoveným v článku 23a nariadenia (EÚ) 2016/399;

b) odovzdaný do iného členského štátu podľa dvojstranných dohôd alebo dojednaní alebo na základe spolupráce medzi členskými štátmi v súlade s článkom 42;

c) osobou, ktorej neoprávnený pobyt je odhalený v rámci hraničných kontrol vykonávaných pri výstupe na vonkajšej hranici v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2016/399, alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, rovnocenných kontrol v súlade s vnútroštátnym právom, pričom sa v maximálnej možnej miere vyhnú odkladu odchodu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

2. Rozhodnutie o návrate sa nevydá v prípadoch, keď je štátny príslušník tretej krajiny držiteľom platného povolenia na pobyt, dlhodobého víza alebo iného povolenia poskytujúceho právo zdržiavať sa na území vydaného iným členským štátom.

3. V prípadoch uvedených v odseku 2 tohto článku členský štát, na území ktorého sa štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene zdržiava, vyžaduje, aby štátny príslušník tretej krajiny okamžite odišiel na územie iného členského štátu. Ak štátny príslušník tretej krajiny tejto požiadavke nevyhovie alebo ak sa okamžitý odchod štátneho príslušníka tretej krajiny vyžaduje z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti, členský štát, na území ktorého sa tento štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene zdržiava, môže požiadať ostatné členské štáty o spoluprácu podľa článku 42 alebo vydať rozhodnutie o návrate v súlade s článkom 5.

4. Rozhodnutie o návrate sa nevydá v prípadoch, keď sa uplatňuje postup stanovený článku 7.

Článok 7

Uznávanie a výkon rozhodnutí o návrate vydaných iným členským štátom

1. Členský štát, v ktorom sa štátny príslušník tretej krajiny neoprávnene zdržiava (ďalej len „vykonávajúci členský štát“), môže uznať a vykonať vykonateľné rozhodnutie o návrate a v relevantných prípadoch rozhodnutie o odsune, ktoré danému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vydal iný členský štát (ďalej len „vydávajúci členský štát“) podľa článku 5 ods. 1 a článku 10 ods. 3. Uvedený výkon je založený na informáciách dostupných v európskom príkaze na návrat a realizuje sa v súlade s vnútroštátnymi pravidlami a postupmi stanovenými v článku 10.

2. Uznanie nemusí mať formu správneho konania. Od členských štátov sa nevyžaduje, aby vydávali správne akty alebo rozhodnutia na účely uznania.

3. Ak členský štát neuzná alebo nevykoná rozhodnutie o návrate alebo rozhodnutie o odsune podľa odseku 1, tento členský štát vydá rozhodnutie o návrate za podmienok stanovených v článku 5 alebo rozhodnutie o odsune podľa článku 10 ods. 3.

4. Ak členský štát uzná alebo vykoná rozhodnutie o návrate alebo rozhodnutie o odsune podľa odseku 1, pozastaví odsun, ak sú účinky rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune vo vydávajúcom členskom štáte pozastavené, a môže vydať rozhodnutie o návrate za podmienok stanovených v článku 5.

5. Ak vydávajúci členský štát rozhodnutie o návrate pozastaví alebo zruší alebo ak správny orgán alebo súd vyhlási rozhodnutie o návrate za neplatné, vykonávajúci členský štát vydá rozhodnutie o návrate za podmienok stanovených v článku 5.

6. Vydávajúci členský štát poskytne vykonávajúcemu členskému štátu na požiadanie a v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860 všetky dostupné údaje a dokumenty, ktoré sú potrebné na účely návratu alebo odsunu.

7. Uplatňovaním tohto článku nie je dotknuté využívanie výnimiek stanovených v článku 6.

8. Členské štáty do dátumu prijatia vykonávacieho aktu uvedeného v článku 5 ods. 13 začnú zavádzať prípravné kroky, ktoré by mohli uľahčiť uznávanie rozhodnutí o návrate alebo rozhodnutí, ktorými sa nariaďuje odsun vydaných iným členským štátom, v relevantných prípadoch vrátane právnych a technických opatrení v rámci ich vnútroštátnych systémov, zmien vnútroštátnych informačných systémov, príslušnej odbornej prípravy a činností v rámci pilotných projektov.

9. Do 17. októbra 2029 Komisia posúdi vykonávanie vzájomného uznávania podľa odseku 1 tohto článku, najmä pokiaľ ide o:

a) zavedenie právnych a technických opatrení uvedených v článku 5 ods. 15 členskými štátmi na sprístupnenie európskeho príkazu na návrat prostredníctvom Schengenského informačného systému a ich účinnosť;

b) zavedenie právnych a technických opatrení členskými štátmi na zabezpečenie automatizovaného vybavovania európskeho príkazu na návrat uvedeného v článku 5 ods. 16;

c) účinnosť uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate a rozhodnutí, ktorými sa nariaďuje odsun;

d) z neho vyplývajúce zaťaženie súdnych a správnych vnútroštátnych systémov a

e) výsledky príslušnej odbornej prípravy a činností v rámci pilotných projektov.

10. Na základe posúdenia uvedeného v odseku 9 Komisia vo vhodných prípadoch predloží legislatívne návrhy vrátane prípadných cielených zmien na zabezpečenie účinnosti návratov s cieľom zaviesť povinné uznávanie a výkon vykonateľných rozhodnutí o návrate a rozhodnutí, ktorými sa nariaďuje odsun vydaných iným členským štátom. Ak Komisia návrh nepredloží, vysvetlí dôvod, prečo tak neurobila.

ODDIEL 2

ZÁKAZ VSTUPU

Článok 8

Vydanie zákazu vstupu

1. K rozhodnutiam o návrate je pripojený zákaz vstupu, ak:

a) sa na štátneho príslušníka tretej krajiny vzťahuje odsun v súlade s článkom 10;

b) povinnosť opustiť územie členských štátov nebola splnená v lehotách stanovených v súlade s článkom 5; alebo

c) štátny príslušník tretej krajiny predstavuje bezpečnostné riziko v zmysle článku 13.

2. V iných prípadoch, než sú prípady uvedené v odseku 1, príslušné orgány môžu pripojiť zákaz vstupu k rozhodnutiu o návrate alebo rozhodnutiu o odsune, pričom zohľadnia relevantné okolnosti, najmä úroveň spolupráce štátneho príslušníka tretej krajiny.

3. Zákaz vstupu sa vydá v rámci rozhodnutia o návrate alebo v rámci rozhodnutia o odsune, alebo samostatne v písomnej forme. Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa zákaz vstupu oznámi v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumie. Na uvedený účel môžu príslušné orgány vo vhodných prípadoch použiť štandardizované vzory prekladov alebo strojom asistované alebo strojom generované prekladacie nástroje.

4. Príslušné orgány môžu uložiť zákaz vstupu bez vydania rozhodnutia o návrate štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiaval na území členských štátov a ktorého neoprávnený pobyt je odhalený v súvislosti s hraničnými kontrolami vykonávanými na výstupe v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2016/399, alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením, rovnocennými kontrolami v súlade s vnútroštátnym právom. Zákaz vstupu sa v týchto prípadoch môže uložiť a oznámiť po odchode štátneho príslušníka tretej krajiny z územia členských štátov, aby sa v čo najväčšej miere zabránilo odkladu odchodu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

5. Ak neoprávnene sa zdržiavajúci štátny príslušník tretej krajiny odíde z územia členských štátov pred vydaním rozhodnutia o návrate, príslušné orgány môžu uložiť zákaz vstupu bez vydania rozhodnutia o návrate.

6. Ak dôvody na vydanie zákazu vstupu vznikli po vydaní rozhodnutia o návrate, príslušné orgány môžu uložiť zákaz vstupu bez vydania nového rozhodnutia o návrate.

7. V konkrétnych prípadoch môžu príslušné orgány od vydania zákazu vstupu upustiť z humanitárnych dôvodov, ak je štátny príslušník tretej krajiny obeťou obchodovania s ľuďmi alebo ak štátny príslušník tretej krajiny riadne spolupracuje s príslušnými orgánmi, a to aj zapísaním sa do programu návratu a reintegrácie.

8. Trvanie zákazu vstupu sa určí s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti konkrétneho prípadu na maximálne 10 rokov. Bez toho, aby bol dotknutý článok 13 ods. 5 písm. a), sa zákaz vstupu môže vydať z riadne opodstatnených dôvodov na najviac 20 rokov vždy, keď sa považuje za potrebný na to, aby sa zabránilo štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vstúpiť na územie členských štátov.

9. Obdobie zákazu vstupu začína plynúť dňom, keď štátny príslušník tretej krajiny opustil územie členských štátov.

Článok 9

Zrušenie, pozastavenie alebo skrátenie trvania zákazu vstupu

1. Bez toho, aby tým boli dotknuté odseky 2 a 3, môže príslušný orgán vydávajúceho členského štátu zákaz vstupu zrušiť, pozastaviť alebo jeho trvanie skrátiť, ak štátny príslušník tretej krajiny preukáže, že sa dobrovoľne vrátil.

2. Bez toho, aby tým bol dotknutý odsek 3, môže príslušný orgán vydávajúceho členského štátu, ak to považuje za náležité, zrušiť, pozastaviť alebo skrátiť trvanie zákazu vstupu v odôvodnených konkrétnych prípadoch, a to aj z humanitárnych dôvodov, s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti.

3. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, môže štátny príslušník tretej krajiny predložiť riadne odôvodnenú žiadosť o zrušenie, pozastavenie alebo skrátenie trvania zákazu vstupu za predpokladu, že štátny príslušník tretej krajiny odišiel z územia členských štátov.

4. Štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bol vydaný zákaz vstupu na viac ako 10 rokov v súlade s článkom 8 ods. 8 alebo článkom 13 ods. 5 písm. a), môže 10 rokov po svojom odchode z územia členských štátov požiadať vydávajúci členský štát, aby preskúmal, či sa má zákaz vstupu zrušiť, pozastaviť alebo skrátiť, pričom sa náležite zohľadnia všetky relevantné okolnosti, v relevantných prípadoch vrátane toho, či štátny príslušník tretej krajiny stále predstavuje bezpečnostné riziko v zmysle článku 13 a či je zákaz vstupu stále potrebný na to, aby sa bránilo štátnemu príslušníkovi tretej krajiny vstúpiť na územie členských štátov. Žiadosť o preskúmanie musí byť riadne odôvodnená.

5. Členské štáty môžu zrušenie zákazu vstupu podmieniť úhradou nákladov na odsun štátneho príslušníka tretej krajiny.

ODDIEL 3
VÝKON NÁVRATU

Článok 10

Odsun

1. Členské štáty prijmú všetky potrebné opatrenia na odsun štátneho príslušníka tretej krajiny, na ktorého sa vzťahuje rozhodnutie o návrate alebo rozhodnutie o odsune, ak:

a) štátny príslušník tretej krajiny nesplnil povinnosť opustiť územie členských štátov v súlade s článkom 5;

b) štátny príslušník tretej krajiny nespolupracuje s príslušnými orgánmi;

c) štátny príslušník tretej krajiny patrí do pôsobnosti článku 13;

d) sa štátny príslušník tretej krajiny bez povolenia presunie do iného členského štátu, a to aj počas obdobia stanoveného v súlade s článkom 5;

e) príslušné orgány považujú odsun za potrebný a primeraný, ako sa stanovuje vo vnútroštátnom práve z iných dôvodov, ako sú dôvody uvedené v písmenách a) až d).

2. Toto nariadenie nebráni členským štátom v tom, aby povolili alebo uľahčili dobrovoľný návrat štátneho príslušníka tretej krajiny, na ktorého sa inak vzťahuje odsun podľa odseku 1, najmä ak sa predpokladá, že to povedie k rýchlejšiemu a účinnejšiemu návratu.

3. Rozhodnutie o odsune môžu príslušné orgány vydať každému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, na ktorého sa vzťahuje návrat. Ak sa vydá rozhodnutie o odsune, musí byť v písomnej forme a môže byť súčasťou toho istého rozhodnutia ako rozhodnutie o návrate alebo môže mať formu samostatného správneho alebo súdneho aktu alebo rozhodnutia, alebo môže byť súčasťou iného správneho alebo súdneho rozhodnutia.

4. Ak ešte nebola určená krajina návratu alebo ak sa líši od predtým určenej krajiny návratu, príslušný orgán pred vykonaním odsunu určí v rozhodnutí o návrate alebo rozhodnutí o odsune jednu alebo viacero krajín návratu.

5. Ak sa vydá rozhodnutie o odsune, uvedú sa v ňom skutkové a právne dôvody. Štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o dostupných opravných prostriedkoch a lehotách na ich uplatnenie. Rozhodnutie o odsune sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi čo najskôr v súlade s vnútroštátnym právom vydávajúceho členského štátu.

6. Ak sa vydá rozhodnutie o odsune, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa na požiadanie poskytne písomný alebo ústny preklad hlavných prvkov uvedeného rozhodnutia vrátane informácií o dostupných opravných prostriedkoch do jazyka, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie. Na uvedený účel môžu príslušné orgány vo vhodných prípadoch použiť štandardizované vzory prekladu alebo strojom asistované alebo strojom generované prekladacie nástroje.

7. Ak štátny príslušník tretej krajiny uvedie relevantné okolnosti naznačujúce, že odsun by bol v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia, alebo ak orgány členského štátu o takýchto okolnostiach nadobudnú vedomosť, príslušné orgány v náležitých prípadoch informujú štátneho príslušníka tretej krajiny o príslušnom konaní vrátane konania o azyle v súlade s nariadením (EÚ) 2024/1348 alebo v prípade členských štátov, ktoré nie sú viazané uvedeným nariadením v súlade s rovnocennými ustanoveniami, ak zaviedli takéto ustanovenia do vnútroštátneho práva alebo posúdia v súlade s vnútroštátnym právom, či je odsun v súlade so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Dotknutý štátny príslušník tretej krajiny čo najskôr predloží všetky relevantné informácie týkajúce sa jeho osobnej situácie, aby podložil svoje tvrdenie, že odsun by bol v rozpore so zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Príslušné orgány môžu vychádzať z akéhokoľvek predchádzajúceho posúdenia rizika vyhostenia alebo vrátenia uvedeného štátneho príslušníka tretej krajiny alebo takéto posúdenie zohľadniť. Akékoľvek ďalšie posúdenie rizika vyhostenia alebo vrátenia sa vykoná, len ak sa relevantné informácie potvrdia.

8. Členské štáty môžu rozhodnúť, že zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia môže posúdiť iný orgán ako príslušný orgán, ktorý vydáva alebo vykonáva rozhodnutie o návrate.

9. Donucovacie opatrenia prijaté na zabezpečenie odsunu musia byť nevyhnutné a primerané a použitie sily nesmie v žiadnom prípade prekročiť rozumnú mieru. Uplatňujú sa v súlade s vnútroštátnym právom pri dodržiavaní základných práv a s náležitých ohľadom na dôstojnosť a telesnú integritu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

10. Pri vykonávaní leteckých odsunov členské štáty prihliadajú na všeobecné pokyny k bezpečnostným predpisom na spoločné letecké odsuny stanovené v prílohe k rozhodnutiu Rady 2004/573/ES ([28]).

Článok 11

Podmienky odkladu odsunu

1. Odsun podľa článku 10 sa odloží za týchto okolností:

a) ak by sa ním porušila zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia alebo

b) pokiaľ sa uplatňuje pozastavenie účinnosti rozhodnutia o návrate v súlade s článkom 28.

2. Odsun podľa článku 10 možno odložiť po zohľadnení osobitných okolností konkrétneho prípadu. Ak existuje riziko úteku, môžu sa uplatniť dodatočné opatrenia podľa odseku 7 tohto článku.

3. Ak štátny príslušník tretej krajiny požiada o odklad odsunu, žiadosť musí byť riadne odôvodnená.

([28]) Rozhodnutie Rady 2004/573/ES z 29. apríla 2004 o organizácii spoločných letov na odsuny štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú príkazy na individuálny odsun, z územia dvoch alebo viacerých členských štátov (Ú. v. EÚ L 261, 6.8.2004, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj).

4. Členské štáty poskytnú dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny písomné potvrdenie o odklade v súlade s odsekom 1 alebo 2 a informácie o jeho právach počas obdobia odkladu. Preklad potvrdenia sa môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny poskytnúť ústne v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie, a to aj prostredníctvom tlmočenia.

5. Odklad odsunu sa preskúma v prípade zmeny relevantných okolností.

6. Pokiaľ ide o situáciu štátneho príslušníka tretej krajiny vrátane toho, či daný štátny príslušník tretej krajiny spĺňa povinnosti stanovené v tomto nariadení, počas trvania odkladu odsunu, zohľadnia sa tieto skutočnosti:

a) základné potreby;

b) celistvosť rodiny s rodinnými príslušníkmi nachádzajúcimi sa na území členského štátu;

c) urgentná zdravotná starostlivosť a základná liečba;

d) prístup maloletých osôb k systému základného vzdelávania v závislosti od trvania ich pobytu;

e) osobitné potreby zraniteľných osôb.

7. Ak dôjde k odkladu odsunu, v prípade splnenia podmienok sa môžu uplatniť opatrenia stanovené v článkoch 18, 23 a 29.

Článok 12

Monitorovanie odsunu

Členské štáty poskytnú nezávislý systém monitorovania odsunu. Členské štáty sa môžu opierať o existujúce monitorovacie mechanizmy, ako sú štruktúry a odborné znalosti stanovené podľa nariadenia (EÚ) 2024/1356, ktoré sú relevantné na účely tohto článku.

Článok 13

Návrat štátnych príslušníkov tretích krajín predstavujúcich bezpečnostné riziká

1. Tento článok sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ak:

a) predstavujú hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť, a to aj vtedy, ak sú predmetom zápisu podľa článku 24 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 ([29]);

b) existujú odôvodnené predpoklady domnievať sa, že spáchali závažný trestný čin uvedený v článku 2 ods. 2 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV ([30]) alebo spáchali trestný čin, za ktorý sa podľa vnútroštátneho práva ukladá trest odňatia slobody najmenej dvoch rokov, alebo spáchali viacero trestných činov, za ktoré sa podľa vnútroštátneho práva ukladá trest odňatia slobody najmenej jeden rok;

([29]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1861 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti hraničných kontrol, o zmene Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, a o zmene a zrušení nariadenia (ES) č. 1987/2006 (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1861/oj).

([30]) Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi – vyhlásenia niektorých členských štátov k prijatiu rámcového rozhodnutia (Ú. v. ES L 190, 18.7.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

c) existujú odôvodnené predpoklady, že sú zapojené do niektorého z trestných činov uvedených v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 ([31]);

d) existujú odôvodnené predpoklady, že majú v úmysle spáchať na území členského štátu trestný čin podľa písmen b) a c) tohto odseku;

e) existujú odôvodnené predpoklady, že predstavujú akúkoľvek inú bezpečnostnú hrozbu stanovenú podľa vnútroštátneho práva.

2. Odsek 1 písm. b), c) a d) sa uplatňuje tiež na štátnych príslušníkov tretích krajín, u ktorých existujú odôvodnené predpoklady, že podnecovali páchanie trestných činov alebo činov v uvedených v týchto písmenách alebo sa na ich páchaní inak podieľali.

3. Na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto článku, sa vzťahuje odsun v súlade s článkom 10.

4. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa rozhodnutia o návrate týkajúce sa štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto článku, vybavovali a vykonávali prednostne.

5. Odchylne od príslušných ustanovení tohto nariadenia štátni príslušníci tretích krajín, ktorí patria do pôsobnosti tohto článku, môžu:

a) podliehať zákazu vstupu vydanému v súlade s článkom 8, ktorý presahuje maximálne trvanie stanovené v článku 8 ods. 8, alebo zákazu vstupu na neurčitý čas, ak je to odôvodnené a primerané bezpečnostnému riziku, ktoré daný štátny príslušník tretej krajiny predstavuje; v takých prípadoch sa uplatňuje článok 9 ods. 4;

b) byť zaistení v súlade s článkom 29 ods. 3 písm. c);

c) byť zaistení v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody a, ak je to možné, byť držaní oddelene od bežných väzňov;

d) podliehať zaisteniu na dodatočné obdobia, ktoré presahujú maximálne trvanie uvedené v článku 30 ods. 3 a ktoré súd určí s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu, pričom tieto obdobia podliehajú preskúmaniu súdom aspoň každé tri mesiace.

6. Keď nie je možné hrozbu pre verejný poriadok, verejnú bezpečnosť alebo národnú bezpečnosť, ktorú predstavujú štátni príslušníci tretích krajín uvedení v odseku 1 písm. a), účinne riešiť podľa tohto článku, členské štáty môžu stanoviť ďalšie opatrenia podľa vnútroštátneho práva. Členské štáty pri prijímaní príslušného rozhodnutia zabezpečia, aby bolo dané opatrenie potrebné a primerané vzhľadom na závažnosť uvedenej hrozby alebo na nebezpečenstvo, ktoré dotknutá osoba predstavuje.

7. Členské štáty sa môžu opierať o existujúce dôkladné bezpečnostné posúdenie všetkých relevantných okolností, ktoré príslušné orgány vykonali v predchádzajúcich fázach, a to aj v kontexte konania o azyle, konania o udelení víza a postupov kontroly hraníc vrátane preverovania.

([31]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/541 z 15. marca 2017 o boji proti terorizmu, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV a mení rozhodnutie Rady 2005/671/SVV (Ú. v. EÚ L 88, 31.3.2017, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj).

Článok 14

Návrat do tretej krajiny, s ktorou existuje dohoda alebo dojednanie

1. Návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín do krajiny návratu uvedenej v článku 3 bode 3 písm. g) si vyžaduje uzavretie dohody alebo dojednania s danou treťou krajinou. Takáto dohoda alebo dojednanie sa môže uzavrieť len s treťou krajinou, v ktorej sú dodržiavané medzinárodné normy a zásady v oblasti ľudských práv v súlade s medzinárodným právom vrátane zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

2. V dohode alebo dojednaní uzatvorených podľa odseku 1 sa stanovia:

a) postupy uplatniteľné na návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín z členských štátov do krajiny návratu uvedenej v článku 3 bode 3 písm. g);

b) podmienky pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny v krajine návratu uvedenej článku 3 bode 3 písm. g) vrátane príslušných povinností a zodpovedností zmluvných strán uvedenej dohody alebo dojednania;

c) povinnosti tretej krajiny uvedené v druhej vete odseku 1;

d) dôsledky porušenia uvedenej dohody alebo dojednania alebo významnej zmeny, ktorá má nepriaznivý vplyv na situáciu v krajine návratu uvedenej v článku 3 bode 3 písm. g).

3. Ak sa v dohode alebo dojednaní uzatvorených podľa odseku 1 tohto článku stanovujú podmienky následného návratu do krajiny návratu, ako sa uvádza v článku 3 bode 3 písm. a) až d), v uvedenej dohode alebo dojednaní sa okrem skutočností uvedených v odseku 2 tohto článku stanovia aj:

a) dôsledky v prípade, že následný návrat nie je možný;

b) príslušné povinnosti a zodpovednosti zmluvných strán uvedenej dohody alebo dojednania;

c) dôsledky významnej zmeny, ktorá má nepriaznivý vplyv na situáciu v krajine návratu uvedenej v článku 3 bode 3 písm. g);

d) nezávislý orgán alebo mechanizmus na monitorovanie účinného uplatňovania dohody alebo dojednania.

Dohoda alebo dojednanie podľa prvého pododseku tohto odseku môžu zahŕňať podmienky zaistenia v krajine návratu uvedenej v článku 3 bode 3 písm. g).

4. Členské štáty vo vhodnom čase informujú príslušné členské štáty o rokovaniach týkajúcich sa dohody alebo dojednania uvedených v odseku 1, ktoré prebiehajú s treťou krajinou, ktorá má s danými členskými štátmi spoločnú hranicu. Členské štáty informujú Komisiu a ostatné členské štáty o všetkých dvojstranných alebo mnohostranných dohodách alebo dojednaniach uzavretých v súlade s odsekom 1 pred nadobudnutím ich platnosti alebo, ak sa má dohoda alebo dojednanie vykonávať predbežne, pred začatím ich predbežného vykonávania. Komisia a ostatné členské štáty sú tiež informované o všetkých následných zmenách alebo ukončení takýchto dohôd alebo dojednaní.

5. Maloleté osoby bez sprievodu nesmú byť vrátené do krajiny návratu uvedenej v článku 3 bode 3 písm. g) na základe dohody alebo dojednania uvedených v odseku 1 tohto článku.

ODDIEL 4

NÁVRAT MALOLETÝCH OSÔB

Článok 15

Najlepší záujem dieťaťa

Pri uplatňovaní tohto nariadenia musí byť prvoradým hľadiskom najlepší záujem dieťaťa.

Článok 16

Posúdenie veku maloletých osôb

1. Ak na základe výpovedí štátneho príslušníka tretej krajiny, dostupných listinných dôkazov alebo iných relevantných informácií existujú pochybnosti o tom, či daný štátny príslušník je alebo nie je maloletá osoba, príslušný orgán môže vykonať posúdenie veku v súlade s právom Únie alebo vnútroštátnym právom. Na účely takéhoto posúdenia veku môže príslušný orgán zohľadniť postup stanovený v článku 25 nariadenia (EÚ) 2024/1348.

2. Príslušný orgán sa môže opierať o existujúce posúdenie veku vykonané v predchádzajúcich fázach konania o návrate alebo v iných príslušných konaniach.

3. Členský štát môže uznať výsledky posúdenia veku iného členského štátu, ak toto posúdenie veku bolo vykonané v súlade s právom Únie.

4. Odmietnutie podrobiť sa posúdeniu veku vrátane lekárskeho vyšetrenia nebráni príslušnému orgánu pokračovať v konaní o návrate. Takéto odmietnutie sa môže považovať len za vyvrátiteľnú domnienku, že príslušník tretej krajiny nie je maloletou osobou.

Článok 17

Návrat maloletých osôb bez sprievodu

1. Príslušné orgány, iné ako orgány vykonávajúce návrat, poskytnú pomoc v súlade s najlepším záujmom dieťaťa.

2. Vymenuje sa zástupca alebo osoba určená na zabezpečovanie ochrany najlepších záujmov dieťaťa, ktorá maloletú osobu bez sprievodu v procese návratu zastupuje, poskytuje jej pomoc a v príslušných prípadoch koná v jej mene. Zabezpečí sa, aby bol vymenovaný zástupca primerane vyškolený v oblasti komunikácie vhodnej pre deti a primeranej ich veku a aby vedel komunikovať v jazyku, ktorému maloletá osoba rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie, a to aj prostredníctvom tlmočenia. Takouto osobou môže byť osoba určená na to, aby konala ako zástupca podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 ([32]), ak bola táto osoba určená v súlade s článkom 27 uvedenej smernice.

3. Maloletá osoba bez sprievodu sa vypočuje buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo osoby uvedených v odseku 2, a to aj v súvislosti s určením najlepšieho záujmu dieťaťa. Najneskôr pred odsunom maloletej osoby bez sprievodu z územia členského štátu sa orgány tohto členského štátu ubezpečia, že daná osoba bude vrátená členovi svojej rodiny, ustanovenému opatrovníkovi alebo do primeraného prijímacieho zariadenia v krajine návratu.

([32]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1346 zo 14. mája 2024, ktorou sa stanovujú normy pre príjem žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L, 2024/1346, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

KAPITOLA III

POVINNOSTI ŠTÁTNEHO PRÍSLUŠNÍKA TRETEJ KRAJINY

Článok 18

Povinnosť spolupracovať

1. Štátni príslušníci tretích krajín musia splniť povinnosť opustiť územie členských štátov a sú povinní spolupracovať s príslušnými orgánmi členských štátov vo všetkých fázach konania o návrate.

2. Štátni príslušníci tretích krajín bez zbytočného odkladu poskytnú príslušným orgánom informácie o všetkých zmenách v ich osobnej situácii, ktoré sú relevantné na účely tohto nariadenia.

3. Bez toho, aby bola dotknutá povinnosť opustiť územie členských štátov, štátni príslušníci tretích krajín:

a) musia zostať k dispozícii príslušným orgánom na území členského štátu príslušného na konanie o návrate, ktoré sa vedie voči štátnym príslušníkom tretích krajín, nesmú utiecť, a to ani do iného členského štátu, a musia sa dostaviť na odchod dopravného prostriedku na účely návratu, ako určí príslušný orgán;

b) sa fyzicky ani verbálne nebránia návratu;

c) musia poskytnúť bez zbytočného odkladu všetky informácie a fyzické a digitálne doklady a dokumentáciu vrátane ich kópií a elektronických záznamov, ktoré sú relevantné na určenie alebo overenie totožnosti alebo štátnej príslušnosti, alebo inak relevantné v rámci konania o návrate a ktoré majú k dispozícii alebo o ktorých sa odôvodnene predpokladá, že ich môžu získať, najmä musia poskytnúť príslušným orgánom doklad totožnosti alebo cestovný doklad alebo spolupracovať na získaní dokladu totožnosti alebo cestovného dokladu;

d) nesmú zničiť informácie, doklady a dokumentáciu uvedené v písmene c), neposkytnúť ich alebo sa ich inak zbaviť, používať prezývky s podvodným úmyslom, poskytovať iné nepravdivé informácie v ústnej alebo písomnej forme ani inak zavádzať orgány alebo podvodne namietať proti konaniu o návrate;

e) musia poskytnúť vysvetlenie v prípade, že nemajú doklad totožnosti alebo cestovný doklad;

f) musia poskytnúť informácie o tretích krajinách tranzitu, o cestovných trasách, ktoré použili, alebo iných tretích krajinách, s ktorými môžu mať iné spojenie, ktoré môže uľahčiť návrat;

g) musia poskytnúť biometrické údaje v zmysle vymedzenia v práve Únie a vo vnútroštátnom práve vrátane článku 2 ods. 1 písm. s) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358 ([33]);

h) musia dodržiavať cestovné požiadavky dopravcov a vstupné požiadavky orgánov tretích krajín vrátane zdravotných požiadaviek, ak sa takéto požiadavky všeobecne uplatňujú na medzinárodných cestujúcich;

([33]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1358 zo 14. mája 2024 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie biometrických údajov s cieľom účinne uplatňovať nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1351 a (EÚ) 2024/1350 a smernicu Rady 2001/55/ES a identifikovať neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a osoby bez štátnej príslušnosti, o žiadostiach orgánov presadzovania práva členských štátov a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva, o zmene nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/818 a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 (Ú. v. EÚ L, 2024/1358, 22.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj).

i) na žiadosť príslušných orgánov musia poskytnúť presné kontaktné údaje vrátane súčasného miesta pobytu, adresy, telefónneho čísla, na ktorom ich možno zastihnúť, a elektronickú adresu, ak je k dispozícii;

j) musia bez zbytočného odkladu poskytnúť informácie o akýchkoľvek zmenách kontaktných údajov uvedených v písmene i);

k) počas celého konania o návrate musia dodržiavať všetky opatrenia, ktoré im boli uložené podľa článku 20 ods. 1 a článku 23 ods. 1;

l) musia poskytnúť všetky požadované informácie a vyhlásenia v rámci žiadostí, ktoré sú na účely získania cestovných dokladov podané na príslušné orgány relevantných tretích krajín, a s týmito orgánmi tretích krajín musia v prípade potreby spolupracovať;

m) musia sa osobne alebo prostredníctvom videokonferencie dostaviť podľa požiadaviek príslušných orgánov na príslušné vnútroštátne orgány alebo orgány tretej krajiny, a to na miesto uvedené týmito orgánmi, na účely získania cestovných dokladov a preukázania svojej totožnosti alebo štátnej príslušnosti;

n) musia absolvovať poradenstvo v oblasti návratu a reintegrácie, ak to vyžadujú príslušné orgány;

o) musia dodržiavať ďalšie relevantné dodatočné opatrenia v súvislosti s návratom podľa vnútroštátneho práva.

Povinnosťami uloženými štátnemu príslušníkovi tretej krajiny podľa tohto článku nie sú dotknuté povinnosti a opatrenia stanovené vo vnútroštátnom práve, ktoré nesúvisia s návratom.

4. Informácie, doklady a dokumentácia alebo, ak nie je k dispozícii, ich kópie a elektronické záznamy, uvedené v odseku 3 písm. c) zahŕňajú najmä vyhlásenia štátnych príslušníkov tretích krajín a všetky doklady, ktoré majú k dispozícii, týkajúce sa:

a) ich mena, dátumu a miesta narodenia, pohlavia a štátnej príslušnosti alebo štátnych príslušností alebo skutočnosti, že sú bez štátnej príslušnosti;

b) ich rodinných príslušníkov a iných osobných údajov štátneho príslušníka tretej krajiny, ak sú relevantné na účely vedenia konania o návrate alebo určenia krajiny návratu;

c) druhu, čísla, obdobia platnosti a vydávajúcej krajiny akéhokoľvek dokladu totožnosti alebo cestovného dokladu štátnych príslušníkov tretích krajín a iných nimi poskytnutých dokladov, ktoré príslušný orgán považuje za relevantné na účely určenia ich totožnosti, vedenia konania o návrate a určenia krajiny návratu;

d) akýchkoľvek povolení na pobyt alebo iných povolení poskytujúcich štátnym príslušníkom tretích krajín právo na pobyt vydaných iným členským štátom alebo treťou krajinou;

e) akéhokoľvek rozhodnutia o návrate, rozhodnutia o odsune alebo zákazu vstupu vydaného iným členským štátom;

f) krajiny alebo krajín a miesta alebo miest predchádzajúceho pobytu, cestovných trás, krajín tranzitu a cestovnej dokumentácie.

5. Ak sa príslušné orgány rozhodnú ponechať si akýkoľvek doklad potrebný na účely návratu, ako sa uvádza v odseku 3 písm. c), zabezpečia, aby boli štátnemu príslušníkovi tretej krajiny bezodkladne poskytnuté fotokópie alebo iný vhodný dôkaz o uchovaní dokladu. v prípade dobrovoľného návratu príslušné orgány takéto doklady vrátia štátnemu príslušníkovi tretej krajiny buď v čase odchodu, alebo pri príchode do tretej krajiny.

6. Štátny príslušník tretej krajiny musí byť zastihnuteľný komunikačnými prostriedkami v zmysle vymedzenia vo vnútroštátnom práve. Členské štáty vo vnútroštátnom práve stanovia spôsob komunikácie a okamih, ku ktorému sa komunikácia považuje za prijatú štátnym príslušníkom tretej krajiny a jej obsah oznámený štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, alebo na účely takejto komunikácie využijú digitálne systémy vyvinuté a/alebo podporované členskými štátmi alebo Úniou.

Článok 19

Riziko úteku

1. Ak sa nepreukáže opak, riziko úteku v konkrétnom prípade existuje vtedy, ak je splnené jedno alebo viacero z týchto kritérií:

a) štátny príslušník tretej krajiny bez povolenia vstúpil alebo sa presunul na územie členského štátu, a to aj po tranzite cez tretiu krajinu, alebo sa o to pokúsil;

b) na štátneho príslušníka tretej krajiny sa vzťahuje rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom, než je členský štát, na území ktorého sa daná osoba v súčasnosti neoprávnene zdržiava, a to aj na základe zistenia prostredníctvom zápisov vložených do Schengenského informačného systému podľa nariadenia (EÚ) 2018/1860;

c) štátny príslušník tretej krajiny neplní jedno alebo viacero opatrení uložených v súlade s článkom 20 ods. 1 a článkom 22 alebo vyjadruje alebo preukazuje úmysel neplniť ich;

d) štátny príslušník tretej krajiny opätovne vstúpil na územie členských štátov v rozpore s platným zákazom vstupu.

2. V prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje odsek 1, sa riziko úteku určí na základe celkového posúdenia okolností konkrétneho prípadu. v posúdení sa zohľadní jedno alebo viacero z týchto kritérií týkajúcich sa dotknutého neoprávnene sa zdržiavajúceho štátneho príslušníka tretej krajiny:

a) chýbajúce miesto bydliska, trvalé miesto pobytu alebo spoľahlivá adresa;

b) nedodržanie povinnosti opustiť územie členských štátov v lehote na odchod stanovenej v súlade s článkom 5 ods. 2 písm. a);

c) ak bezprostredne pred odchodom existujú dôvody domnievať sa, že štátny príslušník tretej krajiny má v úmysle porušiť povinnosť spolupracovať, ako sa stanovuje v článku 18 ods. 3 písm. a);

d) používanie falošných alebo pozmenených dokladov totožnosti alebo cestovných dokladov, povolení na pobyt alebo víz, alebo dokumentov, ktoré odôvodňujú podmienky vstupu, zničenie takýchto dokladov alebo zbavenie sa ich inak, používanie prezývok s podvodným úmyslom, poskytovanie iných nepravdivých informácií v ústnej alebo písomnej forme alebo iné podvodné namietanie proti konaniu o návrate alebo readmisii;

e) neúčasť na poradenstve v oblasti návratu a reintegrácie, ak to vyžadujú príslušné orgány;

f) chýbajúce sociálne ukotvenie, najmä rodinné väzby, a nedostatok prostriedkov na živobytie;

g) nedodržanie povinností podľa článku 18 ods. 3 písm. a) až d), f), h), k), l) a m) vrátane nedostatočnej spolupráce pri získavaní cestovných dokladov;

h) iné kritériá ako kritériá uvedené v písmenách a) až g), ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.

KAPITOLA IV

OPATRENIA NA PODPORU NÁVRATU A ALTERNATÍVY K ZAISTENIU

Článok 20

Dostupnosť na účely procesu návratu

1. Na účely prípravy a zabezpečenia účinného návratu alebo na ďalšiu motiváciu k dodržiavaniu povinnosti opustiť územie a spolupracovať môžu členské štáty uložiť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny jedno alebo viacero z týchto opatrení:

a) povinnosť zostať v geografickej oblasti v rámci územia členského štátu, v ktorej sa môže voľne pohybovať;

b) povinnosť zdržiavať sa na konkrétnej adrese alebo na mieste určenom príslušnými orgánmi;

c) povinnosť hlásiť sa príslušným orgánom v stanovených termínoch osobne alebo iným spôsobom, ako je uvedené vo vnútroštátnom práve;

d) iné opatrenia ako tie, ktoré sú uvedené v písmenách a) až c), ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.

2. Akékoľvek opatrenia uvedené v odseku 1 sa uplatňujú len v takom rozsahu, v akom je to zlučiteľné s osobitnými potrebami zraniteľných osôb a najlepším záujmom dieťaťa.

3. Opatrenia uvedené v odseku 1 sa môžu uložiť aj štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorých nemožno odsunúť z dôvodu ich nedostatočnej spolupráce s príslušnými orgánmi.

4. Príslušné orgány môžu na požiadanie udeliť štátnemu príslušníkovi tretej krajiny povolenie dočasne nedodržiavať opatrenie uvedené v odseku 1.

5. Štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o udelení alebo neudelení povolenia podľa odseku 4.

6. Štátny príslušník tretej krajiny nie je povinný požiadať o povolenie podľa odseku 4 na účasť na úkonoch pred orgánmi a súdmi, ak by inak porušil povinnosti uvedené v odseku 1 a ak je prítomnosť tohto štátneho príslušníka tretej krajiny potrebná. Štátny príslušník tretej krajiny účasť na takýchto úkonoch vopred oznámi príslušným orgánom.

7. Rozhodnutia prijaté v súlade s odsekom 1 písm. b) a c) musia byť vyhotovené písomne, byť primerané a zohľadňovať konkrétne okolnosti dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

8. Štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o každom rozhodnutí uplatniť opatrenia uvedené v odseku 1 tohto článku, ako aj o dôsledkoch nedodržania tohto rozhodnutia vrátane zaistenia podľa článku 29.

Článok 21

Vyšetrovacie opatrenia

1. Bez toho, aby boli dotknuté vyšetrovacie opatrenia na iné účely nesúvisiace s návratom v súlade s vnútroštátnym právom, príslušné orgány členských štátov môžu, ak je to potrebné, primerané a riadne odôvodnené na účely prípravy alebo zabezpečenia účinného návratu:

a) podrobiť prehliadke štátneho príslušníka tretej krajiny a na základe predchádzajúceho súdneho príkazu alebo, v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, úradného príkazu, ak je to potrebné, primerané a riadne odôvodnené naliehavosťou takejto prehliadky, miesto jeho pobytu či iné relevantné priestory;

b) prijať administratívne opatrenia na účely splnenia povinnosti poskytnúť biometrické údaje vrátane odtlačkov prstov, ako sa stanovuje vo vnútroštátnom práve, ktorých súčasťou by v prípade, že štátny príslušník tretej krajiny neposkytne biometrické údaje požadované v zmysle článku 18 ods. 3 písm. g), mohlo byť aj v krajnom prípade použitie donucovacích prostriedkov;

c) podrobiť prehliadke a zadržať osobné veci, elektronické zariadenia a iné dôležité predmety;

d) uložiť iné vyšetrovacie opatrenia, ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.

2. Všetky vyšetrovacie opatrenia podľa odseku 1 písm. a), b) a c) sa môžu vykonať bez súhlasu dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny.

3. Všetky vyšetrovacie opatrenia uložené v súlade s odsekom 1 písm. a), b) a c) musia rešpektovať základné práva a podliehať zárukám a opravným prostriedkom stanoveným v práve Únie a vo vnútroštátnom práve.

Článok 22

Dôsledky nedodržania povinnosti spolupráce

V prípade nedodržania povinnosti spolupracovať, ako sa stanovuje v článku 18 ods. 1 a požiadaviek stanovených v článku 18 ods. 3 členské štáty uložia dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny jedno alebo viacero opatrení stanovených v článku 20 ods. 1 a môžu uložiť jedno alebo viacero z týchto opatrení, ktoré musia byť účinné a primerané:

a) zamietnutie alebo zníženie určitých dávok a prídavkov, ak je to stanovené vo vnútroštátnom práve, pokiaľ by to neviedlo k neschopnosti štátneho príslušníka tretej krajiny zabezpečiť svoje základné potreby;

b) zamietnutie alebo zníženie stimulov poskytovaných na podporu dobrovoľného návratu vrátane odmietnutia alebo zníženia pomoci v programoch návratu a reintegrácie podľa článku 44 ods. 3;

c) zamietnutie alebo odňatie pracovného povolenia, ak sa tak stanovuje vo vnútroštátnom práve;

d) predĺženie trvania zákazu vstupu až na uplatniteľné maximum stanovené v článku 8 ods. 8;

e) trestné sankcie vrátane trestu odňatia slobody, ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve;

f) peňažné tresty;

g) iné opatrenia alebo dôsledky ako tie, ktoré sú uvedené v písmenách a) až f), ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.

Článok 23

Alternatívy k zaisteniu

1. Členské štáty môžu uložiť jednu alebo viacero z týchto alternatív k zaisteniu s prihliadnutím na individuálne okolnosti dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny vrátane úrovne rizika úteku posúdenej v súlade s článkom 19:

a) zloženie primeranej finančnej záruky;

b) používanie elektronického monitorovania;

c) opatrenia iné ako tie, ktoré sú uvedené v písmenách a) a b), ak sú stanovené vo vnútroštátnom práve.

2. Opatrenia uvedené v odseku 1 sú v prvom rade zamerané na zabezpečenie účinného a včasného návratu štátneho príslušníka tretej krajiny.

3. V rozhodnutí o uplatnení opatrení uvedených v odseku 1 sa uvedú relevantné skutkové a právne dôvody.

4. Štátni príslušníci tretích krajín musia byť písomne informovaní o každom rozhodnutí uplatniť opatrenia uvedené v odseku 1 a o dôsledkoch nedodržania takéhoto rozhodnutia vrátane zaistenia podľa článku 29.

5. Členské štáty zabezpečia, aby rozhodnutia o uplatnení opatrení uvedených v odseku 1 na žiadosť dotknutého príslušníka tretej krajiny alebo z úradnej moci preskúmal súd.

KAPITOLA V

ZÁRUKY A OPRAVNÉ PROSTRIEDKY

ODDIEL 1

PROCESNÉ ZÁRUKY

Článok 24

Právo na informácie

1. Príslušné orgány zabezpečia, aby štátni príslušníci tretích krajín, ktorí podliehajú návratu, boli informovaní o:

a) účele konania;

b) povinnostiach štátnych príslušníkov tretích krajín stanovených v článkoch 18 a 20, dôsledkoch nedodržania povinností podľa článku 22 a článku 29 ods. 3 písm. e), existencii zápisu o danej osobe na účely návratu v Schengenskom informačnom systéme a o uznávaní a výkone rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune vydaného iným členským štátom v súlade s článkom 7;

c) poradenstve a programoch v oblasti návratu a reintegrácie podľa článku 44;

d) ich procesných právach v súlade s týmto nariadením a vnútroštátnym právom, najmä právom na právnu pomoc a zastúpenie podľa článku 25.

2. Informácie podľa odseku 1 sa musia poskytnúť bez zbytočného odkladu v jazyku, ktorému štátny príslušník tretej krajiny rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie. Uvedené informácie môžu byť poskytované prostredníctvom štandardných informačných formulárov v papierovom alebo elektronickom formáte a v prípade potreby aj ústne využitím prekladateľských a tlmočníckych služieb. v prípade maloletých osôb bez sprievodu sú informácie poskytované spôsobom primeraným ich veku so zapojením zástupcu alebo osoby určenej na pomoc maloletej osobe uvedenej v článku 17 ods. 2.

3. Ak príslušný orgán pristúpi k odsunu na základe rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune, v ktorom je určená viac ako jedna krajina návratu, štátny príslušník tretej krajiny musí byť informovaný o krajine návratu, do ktorej bude odsunutý, v dostatočnom predstihu pred odsunom.

Článok 25

Právna pomoc a zastúpenie

1. V prípade opravného prostriedku pred súdom v súlade s článkom 27 členské štáty na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny zabezpečia, aby mu bola poskytnutá potrebná bezplatná právna pomoc a zastúpenie.

2. Príslušné orgány zabezpečia, aby maloleté osoby bez sprievodu boli zastúpené a aby im bola poskytnutá pomoc takým spôsobom, aby mohli využívať svoje práva a plniť svoje povinnosti podľa tohto nariadenia.

3. Bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie poskytujú právni zástupcovia alebo iné náležite kvalifikované osoby prípustné alebo povolené podľa vnútroštátneho práva na účely pomoci štátnym príslušníkom tretích krajín alebo ich zastupovania, alebo mimovládne organizácie akreditované podľa vnútroštátneho práva na poskytovanie právnych služieb alebo zastupovanie štátnych príslušníkov tretích krajín.

4. Členské štáty môžu poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia v konaní o opravnom prostriedku vylúčiť, ak:

a) sa predpokladá, že štátny príslušník tretej krajiny má dostatočné zdroje na to, aby sám znášal náklady na právnu pomoc a zastúpenie;

b) sa predpokladá, že opravný prostriedok nemá reálnu šancu na úspech alebo má zneužívajúci charakter;

c) opravný prostriedok alebo preskúmanie prebieha na druhom alebo vyššom odvolacom stupni podľa vnútroštátneho práva vrátane opätovných pojednávaní alebo preskúmaní opravného prostriedku;

d) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny právny poradca už pomáha alebo ho zastupuje.

5. Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý žiada o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie, zverejní svoju finančnú situáciu a bezodkladne informuje príslušné orgány o každej významnej zmene svojej finančnej situácie, pokiaľ sa vo vnútroštátnom práve nestanovuje bezplatná právna pomoc a zastúpenie bez ohľadu na finančnú situáciu danej osoby.

6. S výnimkou akejkoľvek pomoci poskytovanej maloletým osobám bez sprievodu členské štáty môžu:

a) uložiť peňažné alebo časové obmedzenia na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia za predpokladu, že takéto obmedzenia nie sú svojvoľné a neprimerane neobmedzujú prístup k bezplatnej právnej pomoci a zastúpeniu;

b) požadovať úplnú alebo čiastočnú úhradu všetkých vzniknutých nákladov, ak sa finančná situácia štátneho príslušníka tretej krajiny počas konania o návrate zlepšila alebo ak sa rozhodnutie o poskytnutí bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia prijalo na základe nepravdivých informácií poskytnutých štátnym príslušníkom tretej krajiny;

c) stanoviť, že pokiaľ ide o poplatky a ďalšie náklady a úhrady, so štátnymi príslušníkmi tretích krajín sa bude zaobchádzať rovnako, ale nie priaznivejšie ako sa bežne zaobchádza s vlastnými štátnymi príslušníkmi v záležitostiach týkajúcich sa právnej pomoci a zastúpenia.

7. Členské štáty stanovia osobitné procesné pravidlá upravujúce spôsob podávania a spracúvania žiadostí o bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie v súvislosti s opravným prostriedkom pred súdom podľa článku 27, alebo uplatnia existujúce pravidlá pre vnútroštátne žiadosti podobnej povahy za predpokladu, že uvedené pravidlá neznemožňujú alebo nadmerne nesťažujú prístup k bezplatnej právnej pomoci a zastupovaniu.

8. Ak rozhodnutie o neposkytnutí bezplatnej právnej pomoci a zastúpenia prijme orgán, ktorý nie je súdom, z dôvodu, že sa predpokladá, že opravný prostriedok nemá reálnu šancu na úspech alebo má zneužívajúci charakter, štátny príslušník tretej krajiny má proti danému rozhodnutiu právo na účinný opravný prostriedok pred súdom.

9. Členské štáty môžu poskytnúť bezplatnú právnu pomoc a zastúpenie v správnom konaní v súlade s vnútroštátnym právom.

ODDIEL 2

OPRAVNÉ PROSTRIEDKY

Článok 26

Právo na účinný opravný prostriedok

1. Dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne účinný opravný prostriedok na napadnutie rozhodnutí uvedených v článku 5 ods. 1, článku 8 a článku 10 ods. 3 pred súdom príslušným podľa vnútroštátneho práva.

2. Účinný opravný prostriedok zabezpečí úplné posúdenie skutkových aj právnych otázok.

3. Ak skutočnosti v spise, o ktorých bol upovedomený súd príslušný vo veci opravného prostriedku proti rozhodnutiu o návrate alebo rozhodnutiu o odsune, v znení doplnenom alebo objasnenom na základe kontradiktórneho konania, naznačujú, že dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny hrozí riziko vyhostenia alebo vrátenia, overí sa dodržiavanie požiadaviek vyplývajúcich zo zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

4. Zrušenie alebo odvolanie nepodstatného prvku rozhodnutia o návrate nemá za následok zrušenie alebo odvolanie zostávajúcej časti daného rozhodnutia.

Článok 27

Opravný prostriedok pred príslušným súdom

1. Na účely uplatňovania tohto nariadenia členské štáty vo vnútroštátnom práve stanovia lehotu na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiam uvedeným v článku 5 ods. 1, článku 8 a článku 10 ods. 3 na súd prvého stupňa, ktorá nesmie presiahnuť 14 dní.

Odchylne od prvého pododseku členské štáty, ktoré k 16. októbru 2026 stanovujú vo vnútroštátnom práve lehoty na podanie opravného prostriedku v trvaní 30 dní alebo viac, môžu vo vnútroštátnom práve zachovať alebo stanoviť lehotu na podanie opravného prostriedku nepresahujúcu 30 dní.

2. Lehoty uvedené v odseku 1 začínajú plynúť odo dňa oznámenia ktoréhokoľvek z rozhodnutí uvedených v článku 5 ods. 1, článku 8 a článku 10 ods. 3 štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo odo dňa, keď sa rozhodnutia podľa vnútroštátneho práva považujú za oznámené.

3. Ak sa rozhodnutie o návrate zakladá na tom istom akte ako rozhodnutie o zamietnutí alebo ukončení oprávneného pobytu alebo je vydané v tom istom akte ako takéto rozhodnutie, lehoty na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o návrate môžu byť rovnaké ako lehoty stanovené vo vnútroštátnom práve na podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu o ukončení alebo zamietnutí oprávneného pobytu.

4. Ak sa zákaz vstupu alebo rozhodnutie o odsune vydá spolu s rozhodnutím o návrate podľa článku 5 ods. 12, opravný prostriedok proti nim sa podáva spoločne s opravným prostriedkom proti rozhodnutiu o návrate na tom istom súde, v rámci toho istého konania a v rovnakých lehotách. Ak sa zákaz vstupu alebo rozhodnutie o odsune vydá oddelene od rozhodnutia o návrate alebo je jediným rozhodnutím, ktoré možno napadnúť, opravný prostriedok proti nemu možno podať samostatne.

Článok 28

Odkladný účinok

1. Aj keď sa v tomto nariadení nestanovuje automatický odkladný účinok opravného prostriedku, členské štáty v plnom súlade s článkom 47 charty zabezpečia, aby príslušný prvostupňový súd mohol pozastaviť odsun pred výkonom rozhodnutí vydaných podľa článku 5 a článku 10 ods. 3. Odsun je možné pozastaviť na žiadosť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny na obdobie na podanie opravného prostriedku v súlade s článkom 27 alebo, ak bol podaný opravný prostriedok, na obdobie do rozhodnutia o tomto opravnom prostriedku, pokiaľ vo vnútroštátnom práve nie je stanovená aj možnosť, že výkon takéhoto rozhodnutia možno pozastaviť z úradnej moci. Týmto odsekom nie sú dotknuté ustanovenia vnútroštátneho práva, podľa ktorých je možný automatický odkladný účinok opravných prostriedkov pred prvostupňovým súdom.

2. Pri posudzovaní žiadosti uvedenej v odseku 1 môže súd vychádzať z dokumentov v spise, o ktorých bol upovedomený, vrátane akéhokoľvek posúdenia relevantných okolností vykonaného v predchádzajúcich fázach konania o návrate a v relevantných prípadoch aj konania o azyle.

3. Ak sa proti prvému alebo následnému rozhodnutiu o opravnom prostriedku podá ďalší opravný prostriedok, odsun sa nepozastaví, pokiaľ sa vo vnútroštátnom práve nestanovuje odkladný účinok takýchto opravných prostriedkov alebo štátny príslušník tretej krajiny opäť nepožiada o odloženie a príslušný súd nerozhodne o jeho povolení, pričom náležite zohľadní osobitné okolnosti konkrétneho prípadu.

KAPITOLA VI

ZAISTENIE

Článok 29

Dôvody zaistenia

1. Členské štáty môžu zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny podľa tohto nariadenia na základe individuálneho posúdenia každého prípadu a len vtedy, ak je zaistenie primerané.

2. Členské štáty môžu štátneho príslušníka tretej krajiny držať v zaistení len na účely návratu vrátane prípravy návratu, readmisie alebo vykonania odsunu.

3. Štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený len na základe jedného alebo viacerých z týchto dôvodov zaistenia:

a) riziko úteku zistené v súlade s článkom 19;

b) štátny príslušník tretej krajiny sa vyhýba alebo bráni readmisii, príprave návratu alebo odsunu;

c) štátny príslušník tretej krajiny predstavuje bezpečnostné riziko v zmysle článku 13;

d) zistenie alebo overenie jeho totožnosti alebo štátnej príslušnosti;

e) nedodržanie povinností stanovených v článku 18 ods. 3 písm. a) až d), f), h), k), l) a m) vrátane nedostatočnej spolupráce pri získavaní cestovných dokladov;

f) iné nevyhnutné a primerané relevantné dôvody súvisiace s návratom, ktoré sú stanovené vo vnútroštátnom práve, s cieľom zabezpečiť účinné konania o návrate.

4. Zaistenie nariaďujú správne alebo justičné orgány. Zaistenie sa nariadi písomným rozhodnutím, v ktorom sa uvedú skutkové a právne dôvody, na ktorých sa zakladá, ako aj informácie o dostupných opravných prostriedkoch. Rozhodnutie sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny oznámi ústne alebo písomne v jazyku, ktorému rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie, a to aj využitím tlmočníckych alebo prekladateľských služieb.

5. Pri zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny podľa odseku 2 členské štáty zohľadnia, či je štátny príslušník tretej krajiny zraniteľnou osobou.

Článok 30

Obdobie zaistenia

1. Zaistenie trvá čo najkratší možný čas a pokiaľ sú splnené dôvody stanovené v článku 29 a je to potrebné na zabezpečenie účinného a úspešného návratu štátneho príslušníka tretej krajiny.

2. Ak sa ukáže, že dôvody stanovené v článku 29 už splnené nie sú, štátny príslušník tretej krajiny sa prepustí zo zaistenia v súlade s týmto nariadením. Takéto prepustenie nebráni uplatňovaniu opatrení v súlade s článkami 20 a 23.

3. Zaistenie v členskom štáte nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Ak je pravdepodobné, že konanie o návrate bude trvať dlhšie z dôvodu nedostatočnej spolupráce dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny alebo oneskorenia pri získavaní potrebných dokladov od tretích krajín, alebo z dôvodu mimoriadnych okolností stanovených vo vnútroštátnom práve, zaistenie môže trvať dlhšie, nesmie však presiahnuť 24 mesiacov v členskom štáte.

Ak sa štátny príslušník tretej krajiny presťahoval do iného členského štátu a jeho správanie predstavuje dôvod na zaistenie, ako sa uvádza v článku 29 ods. 3, uplatní sa nové obdobie zaistenia.

4. Zaistenie sa môže po uplynutí maximálneho obdobia zaistenia v trvaní 24 mesiacov podľa odseku 3 uplatniť na ďalšie obdobia nepresahujúce celkovo šesť mesiacov, keď existuje riziko úteku a keď možno odôvodnene očakávať odsun v dôsledku jednej alebo viacerých z týchto zmien okolností:

a) existujú nové významné informácie o totožnosti štátneho príslušníka tretej krajiny;

b) v dôsledku zmeny okolností sa získal cestovný doklad alebo možno odôvodnene predpokladať, že sa získa;

c) spolupráca s príslušnou treťou krajinou sa zlepšila.

Pri zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny v súlade s týmto odsekom príslušné orgány uprednostnia takýto prípad s cieľom zabezpečiť, aby zaistenie trvalo čo najkratšie.

5. Uplynutie maximálnych období zaistenia v súlade s odsekmi 3 a 4 nebráni uplatneniu opatrení v súlade s článkami 20 a 23.

6. Ak štátny príslušník tretej krajiny počas zaistenia spolupracuje na účely svojho návratu, bez zbytočného odkladu sa vo vhodných prípadoch zorganizuje dobrovoľný návrat dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny. Zaistenie môže v relevantných prípadoch trvať až do odchodu, tak aby sa zabezpečil účinný návrat v súlade s odsekmi 3 a 4.

Článok 31

Preskúmanie príkazov na zaistenie

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa zaistenie preskúmalo aspoň každých šesť mesiacov buď na žiadosť dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny, alebo z úradnej moci.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa zaistenie maloletých osôb bez sprievodu preskúmalo z úradnej moci alebo na žiadosť dotknutej maloletej osoby bez sprievodu, prípadne zástupcu alebo osoby vymenovaných podľa článku 17 ods. 2, aspoň každé tri mesiace.

3. Ak zaistenie nariadili alebo predĺžili správne orgány, členské štáty:

a) zabezpečia súdne preskúmanie zákonnosti zaistenia, o ktorom sa rozhodne čo najskôr v lehote stanovenej vo vnútroštátnom práve po začatí zaistenia; alebo

b) priznajú dotknutému štátnemu príslušníkovi tretej krajiny právo začať konanie, v rámci ktorého zákonnosť zaistenia musí podliehať súdnemu preskúmaniu, o ktorom sa rozhodne čo najskôr v lehote stanovenej vo vnútroštátnom práve po začatí príslušného konania. v takýchto prípadoch členské štáty ihneď po zaistení bezodkladne informujú dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny o možnosti začať takéto konanie.

Ak je štátny príslušník tretej krajiny zaistený na obdobie dlhšie ako maximálne obdobie zaistenia 24 mesiacov podľa článku 30 ods. 4 a uvedené predĺženie presiahne tri mesiace, toto zaistenie musí byť preskúmané súdom aspoň každé tri mesiace.

Článok 32

Podmienky zaistenia

1. Zaistenie sa vo všeobecnosti uskutočňuje v špecializovaných zariadeniach vrátane špecializovaných oddelení v rámci iných zariadení. Ak členský štát nemôže zabezpečiť zaistenie v takýchto zariadeniach a musí sa obrátiť na väzenské zariadenie, zaistení štátni príslušníci tretích krajín sú pokiaľ možno držaní oddelene od riadnych väzňov.

2. Zaistení štátni príslušníci tretích krajín majú prístup na vonkajšie priestranstvo. Prístup na vonkajšie priestranstvo môže byť obmedzený na ohraničený čas, ak je to potrebné a primerané na zabezpečenie dobrého fungovania zariadenia určeného na zaistenie.

3. Na požiadanie sa zadržaným štátnym príslušníkom tretích krajín umožní včas nadviazať kontakt s právnymi zástupcami, rodinnými príslušníkmi a príslušnými konzulárnymi orgánmi.

4. Osobitná pozornosť sa venuje osobitným potrebám zaistených zraniteľných osôb. Zaisteným štátnym príslušníkom tretích krajín sa poskytuje urgentná zdravotná starostlivosť a základná liečba.

5. Právni zástupcovia, rodinní príslušníci, príslušné konzulárne orgány a relevantné a príslušné vnútroštátne, medzinárodné a mimovládne organizácie a subjekty majú možnosť navštevovať akékoľvek zariadenie určené na zaistenie a komunikovať so štátnymi príslušníkmi tretích krajín a navštevovať ich v podmienkach, ktoré zabezpečujú súkromie. Takéto návštevy môžu podliehať udeleniu súhlasu, ako aj iným primeraným podmienkam vrátane predchádzajúceho vydania príslušného bezpečnostného povolenia vydaného príslušným orgánom v súlade s vnútroštátnym právom. Členské štáty môžu na základe vnútroštátneho práva stanoviť obmedzenia takéhoto prístupu, ak sú takéto obmedzenia objektívne potrebné pre bezpečnosť, verejný poriadok alebo administratívne riadenie zariadenia.

6. Zaisteným štátnym príslušníkom tretích krajín sa poskytnú informácie, v ktorých sa vysvetľujú pravidlá uplatňované v zariadení a stanovujú ich práva a povinnosti, a to v jazyku, ktorému rozumejú alebo o ktorom sa dá odôvodnene predpokladať, že mu rozumejú. Takéto informácie zahŕňajú aj informácie o ich práve, zakotvenom vo vnútroštátnom práve, kontaktovať osoby alebo orgány uvedené v odsekoch 3 a 5.

7. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí predstavujú bezpečnostné riziká podľa článku 13, môžu byť umiestnení v rámci posilnených bezpečnostných opatrení do zariadení určených na zaistenie, vrátane prísnejších opatrení na oddelenie alebo zvýšeného dohľadu, na obdobie nevyhnutne potrebné na zvládnutie rizika a uľahčenie ich návratu.

Článok 33

Podmienky zaistenia maloletých osôb bez sprievodu a rodín s maloletými osobami

1. V prípade maloletých osôb bez sprievodu a rodín s maloletými osobami sa zaistenie môže uložiť len ako posledná možnosť a na čo najkratšie obdobie, pričom sa zohľadňuje najlepší záujem dieťaťa.

2. Maloletým osobám bez sprievodu a rodinám s maloletými osobami sa počas zaistenia poskytne samostatné ubytovanie, ktoré zaručuje primerané súkromie. Personál musí byť primerane vyškolený a zariadenia musia byť prispôsobené tak, aby zohľadňovali potreby maloletých osôb, ich vek a pohlavie.

3. Zaistené maloleté osoby musia mať možnosť venovať sa záujmovým aktivitám vrátane herných a rekreačných aktivít, ktoré sú primerané ich veku, a mať prístup k vzdelávaniu alebo vzdelávacím činnostiam vo formáte, ktorý je najvhodnejší vzhľadom na trvanie ich zaistenia.

KAPITOLA VII

READMISIA

Článok 34

Readmisia

1. Po vydaní rozhodnutia o návrate príslušné orgány v relevantných prípadoch, s podporou agentúry Frontex, začnú konanie o readmisii, v príslušných prípadoch aj v súvislosti s potvrdením štátnej príslušnosti štátneho príslušníka tretej krajiny, vydaním cestovného dokladu pre štátneho príslušníka tretej krajiny a organizovaním návratovej operácie.

V príslušných prípadoch sa európsky cestovný doklad pre návrat používa v súlade s uplatniteľným readmisným nástrojom a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1953 ([34]).

2. Pri readmisiách v tretích krajinách poskytujú podporu špecializovaní styční úradníci Únie pre návrat, ktorých financuje Únia. Takíto styční úradníci sú súčasťou štruktúry delegácií Únie a úzko spolupracujú s Komisiou pri dosahovaní príslušných politických priorít Únie.

Článok 35

Vonkajší rozmer a spolupráca s tretími krajinami

Únia a členské štáty zabezpečia, aby vonkajší rozmer návratovej politiky tvoril neoddeliteľnú súčasť komplexného prístupu k riadeniu migrácie.

([34]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1953 z 26. októbra 2016 o zavedení európskeho cestovného dokladu pre návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín a zrušení odporúčania Rady z 30. novembra 1994 (Ú. v. EÚ L 311, 17.11.2016, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj).

Ak sa v prípade tretej krajiny zistí nedostatočná ochota spolupracovať alebo ak sa jeden či viacero členských štátov stretne pri spolupráci s tretími krajinami v oblasti readmisie s ťažkosťami, Únia a členské štáty prijmú vhodné opatrenia vrátane podmienenia všetkých príslušných politík a nástrojov, ako sú vízová politika, obchod či rozvoj, tak ako sa stanovuje v legislatívnych aktoch Únie, ktorými sa tieto politiky a nástroje riadia a ktorými sú členské štáty viazané, s cieľom podporiť predvídateľné a účinné konania o návrate s tretími krajinami a zabezpečiť efektívnu a pokračujúcu spoluprácu v oblasti readmisie.

KAPITOLA VIII

ZDIEĽANIE A PRENOS OSOBNÝCH ÚDAJOV

Článok 36

Zdieľanie informácií medzi členskými štátmi

1. Členské štáty využívajú na vykonávanie tohto nariadenia všetky vhodné prostriedky spolupráce a výmeny informácií.

2. Výmena informácií sa uskutočňuje na žiadosť členského štátu a môže sa uskutočniť len medzi príslušnými orgánmi členských štátov.

3. Členské štáty si na požiadanie navzájom oznamujú dostupné informácie týkajúce sa štátneho príslušníka tretej krajiny patriaceho do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia na účely vedenia konania o návrate a poskytovania návratovej a reintegračnej pomoci.

4. Ak sa informácie uvedené v odseku 3 tohto článku môžu vymieňať prostredníctvom informačných systémov EÚ v zmysle vymedzenia v článku 4 bode 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/818 ([35]) alebo prostredníctvom doplňujúcich informácií v súlade s nariadením (EÚ) 2018/1860, takéto informácie sa spravidla vymieňajú len týmito prostriedkami.

5. Žiadosť o informácie musí obsahovať dôvody, na ktorých je založená.

6. Informácie uvedené v odseku 3 môžu zahŕňať najmä:

a) informácie potrebné na zistenie totožnosti štátneho príslušníka tretej krajiny a prípadne totožnosti jeho rodinných príslušníkov, príbuzných a akýchkoľvek iných rodinných väzieb;

b) informácie týkajúce sa biometrických údajov odobraných štátnemu príslušníkovi tretej krajiny v súlade s nariadením (EÚ) 2024/1358;

c) informácie týkajúce sa štátnej príslušnosti a akéhokoľvek cestovného dokladu, resp. dokladov štátneho príslušníka tretej krajiny;

d) informácie týkajúce sa miesta pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny, precestovaných trás, znalosti jazykov a kontaktných údajov, ako sú elektronické e-mailové adresy a telefónne čísla;

e) informácie o akomkoľvek pobytovom statuse alebo oprávneniach na pobyt vrátane dokladov o pobyte alebo víz, ako aj o všetkých žiadostiach alebo ich predĺženiach vydaných členským štátom alebo treťou krajinou;

([35]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/818 z 20. mája 2019 o stanovení rámca pre interoperabilitu medzi informačnými systémami EÚ v oblasti policajnej a justičnej spolupráce, azylu a migrácie a o zmene nariadení (EÚ) 2018/1726, (EÚ) 2018/1862 a (EÚ) 2019/816 (Ú. v. EÚ L 135, 22.5.2019, s. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj).

f) informácie súvisiace s návratovou operáciou štátneho príslušníka tretej krajiny;

g) informácie týkajúce sa reintegrácie štátneho príslušníka tretej krajiny, v náležitých prípadoch aj informácie o zraniteľnosti;

h) dôvody každého rozhodnutia o návrate prijatého v súvislosti so štátnym príslušníkom tretej krajiny;

i) informácie o tom, či štátny príslušník tretej krajiny spĺňa povinnosti článku 18 alebo či dodržiava opatrenia podľa článku 20;

j) informácie o tom, či bol štátny príslušník tretej krajiny zaistený alebo či sa uplatnili alternatívy k zaisteniu;

k) informácie týkajúce sa registra trestov alebo týkajúce sa ohrozenia verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo národnej bezpečnosti, ktoré predstavuje štátny príslušník tretej krajiny;

l) informácie o zraniteľnosti, zdravotných a lekárskych potrebách štátneho príslušníka tretej krajiny.

7. Požiadaný členský štát je povinný odpovedať čo najskôr, najneskôr však do dvoch týždňov.

8. Ak členský štát na žiadosť podanú podľa tohto článku neodpovie alebo jeho odpoveď je neúplná alebo oneskorená, nebráni to výkonu rozhodnutia o návrate alebo rozhodnutia o odsune, ktoré inicioval iný členský štát, ani ho neodďaľuje. Žiadajúci členský štát môže postupovať na základe informácií, ktoré už majú jeho príslušné orgány k dispozícii, v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom.

9. Informácie poskytnuté v rámci výmeny informácií sa môžu použiť len na účely uvedené v odseku 3. v každom členskom štáte sa takéto informácie môžu v závislosti od ich druhu a právomocí prijímajúceho orgánu oznamovať len orgánom alebo justičným orgánom povereným konaním o návrate, readmisii alebo poskytovaním reintegračnej pomoci.

10. Členské štáty si na požiadanie navzájom odovzdajú originály cestovných dokladov štátneho príslušníka tretej krajiny, ak sú uvedené cestovné doklady potrebné na zabezpečenie návratu.

Článok 37

Prenos údajov týkajúcich sa štátnych príslušníkov tretích krajín do tretích krajín na účely návratu, readmisie a reintegrácie

1. Bez toho, aby boli dotknuté články 38 a 39, údaje uvedené v článku 36 ods. 6 písm. a) až h) môže príslušný orgán a v náležitých prípadoch agentúra Frontex spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny alebo tretím stranám príslušným na pomoc pri reintegrácii alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu, ako sú letecké spoločnosti alebo poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, a ak je to potrebné na účely návratu, readmisie alebo reintegrácie.

2. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 tohto článku, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou v nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou v nariadenia (EÚ) 2018/1725.

3. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 tohto článku, takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu a informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny. Uvedená dokumentácia sa obmedzuje na informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné na preukázanie súladu s právnym základom prenosu, a členským štátom z nej nevyplývajú žiadne ďalšie oznamovacie povinnosti.

Článok 38

Prenos údajov týkajúcich sa odsúdení štátnych príslušníkov tretích krajín za trestné činy do tretích krajín na účely návratu, readmisie a reintegrácie

1. Údaje týkajúce sa jedného alebo viacerých odsúdení štátneho príslušníka tretej krajiny za trestné činy môže príslušný orgán a v príslušných prípadoch agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny alebo tretím stranám zodpovedným za reintegračnú pomoc alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu, ak sú splnené tieto podmienky:

a) štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, bol v predchádzajúcich 25 rokoch odsúdený za trestný čin terorizmu alebo v predchádzajúcich 15 rokoch za akýkoľvek iný trestný čin uvedený v prílohe k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 ([36]) alebo spáchal trestný čin, za ktorý sa podľa vnútroštátneho práva ukladá trest odňatia slobody v trvaní najmenej dvoch rokov alebo spáchal viacero trestných činov, za ktoré sa podľa vnútroštátneho práva odsudzujúceho členského štátu ukladá trest odňatia slobody v trvaní najmenej jedného roka;

b) prenos údajov je potrebný na účely návratu, readmisie alebo poskytovania individualizovanej a nefinančnej reintegračnej pomoci;

c) príslušný orgán overí a v náležitých prípadoch agentúra Frontex potvrdí, že prenosom údajov nehrozí porušenie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia;

d) príslušný orgán overí a v náležitých prípadoch agentúra Frontex potvrdí, že prenosom údajov nehrozí porušenie ustanovení článku 50 charty.

2. Ak členské štáty a agentúra Frontex prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 tohto článku, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou v nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou v nariadenia (EÚ) 2018/1725.

3. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 tohto článku, takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu, informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny, odôvodnenia, že prenos spĺňa podmienky stanovené v odseku 1 tohto článku a prenášaných osobných údajov. Uvedená dokumentácia sa obmedzuje na informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné na preukázanie súladu s právnym základom prenosu, a členským štátom z nej nevyplývajú žiadne ďalšie oznamovacie povinnosti.

([36]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

Článok 39

Prenos zdravotných údajov o štátnych príslušníkoch tretích krajín do tretích krajín na účely vykonania návratovej operácie a reintegrácie

1. Údaje týkajúce sa lekárskej pomoci, ktorá sa má poskytnúť štátnym príslušníkom tretích krajín počas návratovej operácie, môže príslušný orgán a v príslušných prípadoch agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať príslušnému orgánu tretej krajiny alebo tretím stranám zodpovedným za reintegračnú pomoc alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu, ako sú napríklad poskytovatelia lekárskej starostlivosti, ak sú splnené tieto podmienky:

a) prenos údajov je potrebný na účely vykonania návratovej operácie;

b) príslušný orgán overí a v náležitých prípadoch agentúra Frontex potvrdí, že prenosom údajov nehrozí porušenie zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia.

2. Údaje týkajúce sa zdravia a liečebných potrieb štátnych príslušníkov tretích krajín môže príslušný orgán a v príslušných prípadoch agentúra Frontex v jednotlivých prípadoch spracúvať a prenášať tretej strane zodpovednej za reintegračnú pomoc alebo iné úlohy súvisiace s vykonávaním návratu, ak sú splnené tieto podmienky:

a) prenos údajov je potrebný na účely poskytovania reintegračnej pomoci uvedenej v článku 44, ktorá je prispôsobená zdravotným potrebám štátneho príslušníka tretej krajiny;

b) štátny príslušník tretej krajiny, ktorého osobné údaje sa prenášajú, súhlasí s takýmto prenosom údajov.

3. Členské štáty a agentúra Frontex, ktoré prenášajú osobné údaje podľa odseku 1 alebo 2 tohto článku, zabezpečia, aby takéto prenosy boli v súlade s kapitolou v nariadenia (EÚ) 2016/679 a kapitolou v nariadenia (EÚ) 2018/1725.

4. Ak sa prenos uskutočňuje podľa odseku 1 alebo 2 tohto článku, takýto prenos sa zdokumentuje a dokumentácia sa na požiadanie sprístupní príslušnému dozornému orgánu zriadenému v súlade s článkom 51 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2016/679 a článkom 52 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1725 vrátane dátumu a času prenosu, informácií o príslušnom orgáne prijímajúcej tretej krajiny, odôvodnenia, že prenos spĺňa podmienky stanovené v odseku 1 alebo 2 tohto článku, a prenášaných osobných údajov. Uvedená dokumentácia sa obmedzuje na informácie, ktoré sú nevyhnutne potrebné na preukázanie súladu s právnym základom prenosu, a členským štátom z nej nevyplývajú žiadne ďalšie oznamovacie povinnosti.

KAPITOLA IX

SPOLOČNÝ SYSTÉM PRE NÁVRAT

Článok 40

Prvky spoločného systému pre návrat

1. Spoločný systém pre návrat podľa tohto nariadenia tvorí:

a) spoločné konanie o návrate štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí nemajú právo zdržiavať sa na území členských štátov;

b) systém uznávania a výkonu rozhodnutí o návrate a rozhodnutí o odsune medzi členskými štátmi;

c) digitálne systémy na riadenie návratu, readmisie a reintegrácie štátnych príslušníkov tretích krajín;

d) spolupráca medzi členskými štátmi;

e) dostatočné kapacity na zaistenie, ktoré určia členské štáty s prihliadnutím na skutočné potreby;

f) finančná podpora zo strany Únie a operačná podpora zo strany orgánov, úradov a agentúr Únie v súlade s ich príslušnými mandátmi.

2. Vývoj digitálnych systémov sa v čo najväčšej možnej miere opiera o existujúce vnútroštátne infraštruktúry a interoperabilné systémy Únie a nevytvára pre členské štáty dodatočné spravodajské alebo procedurálne zaťaženie.

3. Únia a členské štáty určia spoločné priority v oblasti návratu a reintegrácie a zabezpečia potrebné nadväzujúce opatrenia, pričom zohľadnia európsku stratégiu v oblasti riadenia azylu a migrácie prijatú podľa článku 8 nariadenia (EÚ) 2024/1351, vykonávanie konania o návrate na hraniciach podľa nariadenia (EÚ) 2024/1349, posúdenie úrovne spolupráce tretích krajín s členskými štátmi v oblasti readmisie v súlade s článkom 25a nariadenia (ES) č. 810/2009 a readmisné nástroje Únie a akýkoľvek iný nástroj Únie relevantný pre spoluprácu v oblasti readmisie.

4. Únia a členské štáty zabezpečujú lojálnu spoluprácu a úzku koordináciu medzi príslušnými orgánmi a medzi Úniou a členskými štátmi, ako aj synergiu medzi vnútornými a vonkajšími zložkami.

Článok 41

Príslušné orgány

Každý členský štát určí v súlade s vnútroštátnym právom príslušné orgány zodpovedné za plnenie povinností vyplývajúcich z tohto nariadenia.

Článok 42

Spolupráca medzi členskými štátmi

1. Spolupráca a pomoc medzi príslušnými orgánmi určenými v súlade s článkom 41 sa uskutočňuje spravidla na tieto účely:

a) umožnenie tranzitu cez územie ich členských štátov s cieľom dopomôcť k vyhoveniu rozhodnutia iného členského štátu o návrate alebo k získaniu cestovných dokladov;

b) poskytovanie logistickej alebo inej materiálnej či nefinančnej pomoci v súvislosti s tranzitom cez ich územie podľa písmena a);

c) uľahčenie odovzdania uvedeného v článku 6 ods. 1 písm. b);

d) podpora odchodu štátneho príslušníka tretej krajiny do členského štátu, v ktorom má právo zdržiavať sa v súlade s článkom 6 ods. 3.

2. Spolupráca a pomoc medzi príslušnými orgánmi určenými v súlade s článkom 41 môže prebiehať aj na tieto účely:

a) vedenie alebo podpora politického dialógu a výmen s orgánmi tretích krajín na účely uľahčenia readmisie;

b) kontaktovanie príslušných orgánov tretích krajín na účely overenia totožnosti štátnych príslušníkov tretích krajín a získanie platného cestovného dokladu;

c) organizovanie praktických opatrení na výkon návratu v mene žiadajúceho členského štátu;

d) poskytovanie logistickej alebo inej materiálnej či nefinančnej pomoci.

Článok 43

Podpora agentúry Frontex

1. Členské štáty môžu požiadať, aby ich príslušným orgánom pomáhali experti vyslaní alebo podporovaní agentúrou Frontex vrátane styčných úradníkov pre návrat a iných styčných dôstojníkov v súlade s nariadením (EÚ) 2019/1896.

2. Členské štáty poskytujú agentúre Frontex relevantné informácie o predpokladaných potrebách podpory zo strany agentúry Frontex, aby bolo možné uvedenú podporu plánovať v súlade s nariadením (EÚ) 2019/1896.

Článok 44

Podpora návratu a reintegrácie

1. Členské štáty zabezpečia dostupnosť poradenstva v oblasti návratu a reintegrácie, aby štátnym príslušníkom tretích krajín v relevantných prípadoch poskytli informácie a usmernenia o možnostiach návratu a reintegrácie vrátane programov uvedených v odseku 3, pokiaľ možno čo najskôr v procese návratu. Poradenstvo v oblasti návratu a reintegrácie sa môže kombinovať s iným poradenstvom v rámci iných migračných procesov v členskom štáte.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa informácie o návrate a reintegrácii poskytli najneskôr pri vydaní rozhodnutia o návrate.

3. Členské štáty zabezpečia dostupnosť programov návratu a reintegrácie podporovaných alebo financovaných na úrovni Únie alebo na vnútroštátnej úrovni. Takéto programy zahŕňajú logistickú, finančnú alebo inú materiálnu či nefinančnú pomoc alebo stimuly vrátane reintegračnej pomoci v krajine návratu, ktorá sa poskytuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny.

4. Návratová a reintegračná pomoc nie je individuálnym právom a nepredstavuje predpoklad konania o readmisii.

5. Pomoc poskytovaná prostredníctvom programov návratu a reintegrácie odráža úroveň spolupráce a dodržiavania povinností štátnym príslušníkom tretej krajiny a môže byť časom znížená alebo zastavená. Pri určovaní druhu a rozsahu pomoci pri návrate a reintegrácii sa v príslušných prípadoch môžu zohľadňovať tieto kritériá:

a) spolupráca dotknutého štátneho príslušníka tretej krajiny počas konania o návrate a readmisii, ako sa stanovuje v článku 18;

b) či sa štátny príslušník tretej krajiny vracia dobrovoľne alebo či podlieha odsunu;

c) či je štátny príslušník tretej krajiny štátnym príslušníkom tretej krajiny uvedenej v prílohe II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1806 ([37]);

d) či bol štátny príslušník tretej krajiny odsúdený za trestný čin;

e) či má štátny príslušník tretej krajiny osobitné potreby z dôvodu, že je zraniteľnou osobou, maloletou osobou, maloletou osobou bez sprievodu alebo časťou rodiny;

f) dodatočné kritériá podľa vnútroštátneho práva.

6. Pomoc uvedená v tomto článku sa neposkytuje štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí už využili inú alebo rovnakú podporu poskytovanú členským štátom alebo Úniou. Únia, členské štáty a agentúra Frontex zabezpečujú súdržnosť a koordináciu reintegračnej pomoci.

KAPITOLA X

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 45

Mimoriadne situácie

1. V situáciách, keď výnimočne veľký počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú byť vrátení, spôsobí nepredvídanú a veľkú zaťaž pre kapacitu zariadení členského štátu určených na zaistenie alebo pre ich správny alebo justičný personál, takýto členský štát môže počas trvania tejto výnimočnej situácie rozhodnúť o stanovení dlhších lehôt, ako sú lehoty stanovené v článku 27 ods. 1, článku 31 ods. 3 a článku 36 ods. 7, a prijať naliehavé opatrenia týkajúce sa podmienok zaistenia, ktoré sú odlišné od podmienok stanovených v článku 32 ods. 1 a v článku 33 ods. 2. s cieľom urýchliť návratové operácie môžu členské štáty dočasne upraviť administratívne postupy a interné požiadavky na podávanie správ za predpokladu, že takéto úpravy sú nevyhnutne potrebné na riešenie výnimočnej situácie.

2. Ak sa dotknutý členský štát rozhodne pre uvedené mimoriadne opatrenia, bezodkladne o tom informuje Komisiu. Komisiu informuje bezodkladne aj v prípade, že pominuli dôvody uplatňovania týchto mimoriadnych opatrení.

3. Nič v tomto článku sa nesmie vykladať tak, že umožňuje členským štátom odchýliť sa od svojich všeobecných povinností prijať všetky primerané všeobecné alebo konkrétne opatrenia na zabezpečenie splnenia svojich povinností vyplývajúcich z tohto nariadenia.

Článok 46

Štatistiky

1. Na účely monitorovania spolupráce v oblasti readmisie s tretími krajinami môže Komisia na ročnej báze požiadať o to, aby boli agentúre Frontex oznamované tieto údaje týkajúce sa príslušných tretích krajín rozčlenené podľa jednotlivých tretích krajín:

a) počet žiadostí o potvrdenie štátnej príslušnosti a počet doručených kladných a záporných odpovedí v súvislosti s potvrdením žiadostí o štátnu príslušnosť;

b) počet žiadostí o vydanie cestovných dokladov, z toho počet žiadostí o vydanie cestovných dokladov, kde bola potvrdená štátna príslušnosť, počet cestovných dokladov vydaných orgánmi tretích krajín, ako aj počet zamietnutých žiadostí o vydanie cestovných dokladov.

([37]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1806 zo 14. novembra 2018 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ú. v. EÚ L 303, 28.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1806/oj).

2. Agentúra Frontex poskytne Komisii prístup k údajom uvedeným v odseku 1. Údaje uvedené v odseku 1 písm. a) a b) rozčlenené podľa jednotlivých členských štátov sa môžu oznamovať tretím krajinám na účely monitorovania vykonávania a dodržiavania povinností v oblasti readmisie, a to aj v rámci readmisných nástrojov Únie.

3. Členské štáty na žiadosť Komisie poskytnú informácie potrebné na dokončenie posúdenia v zmysle článku 7 ods. 9, najmä štatistické údaje o počte štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bolo rozhodnutie o návrate vydané iným členským štátom, ako aj počte štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí boli odsunutí alebo vrátení na základe uznaných rozhodnutí o návrate, v relevantných prípadoch aj rozhodnutí o odsune, vydaných iným členským štátom v stanovenej lehote.

4. Komisia na účely tohto článku a v rámci možností využíva informácie sprístupnené podľa nariadenia (ES) č. 862/2007.

5. Ak Komisia predloží legislatívny návrh v zmysle článku 7 ods. 10, navrhne aj prípadné zmeny tohto článku a pri tom zohľadní príslušný legislatívny vývoj v oblasti digitalizácie.

Článok 47

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011. Ak výbor nevydá žiadne stanovisko, Komisia návrh vykonávacieho aktu neprijme a uplatní sa článok 5 ods. 4 tretí pododsek nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 48

Podávanie správ

1. Komisia predloží do 17. októbra 2031 a následne každých päť rokov Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní tohto nariadenia v členských štátoch a v prípade potreby navrhne zmeny.

2. Členské štáty zašlú Komisii na jej žiadosť dostupné informácie nevyhnutné na vypracovanie správy podľa odseku 1, a to najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím stanovenej lehoty. Komisia podľa možnosti využije informácie sprístupnené podľa nariadenia (ES) č. 862/2007.

Článok 49

Zrušenie

1. Smernica 2008/115/ES, smernica 2001/40/ES a rozhodnutie 2004/191/ES sa zrušujú pre členské štáty viazané týmto nariadením, s účinnosťou od 17. októbra 2027.

2. Odkazy na zrušené smernice a rozhodnutie sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe.

Článok 50

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

2. Článok 1, článok 2 ods. 1, 2 a 3, článok 3 bod 3, článok 4, článok 5 ods. 13 a 15 a články 14, 15, 16, 34, 35, 41, 43, 47, 48 a 49 sa uplatňujú od 16. októbra 2026.

3. Ostatné ustanovenia tohto nariadenia sa uplatňujú od 17. októbra 2027.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Štrasburgu 7. októbra 2026

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda*
R. METSOLA	T. BYRNE

PRÍLOHA

Tabuľka zhody

Smernica 2001/40/ES	Rozhodnutie 2004/191/ES	Smernica 2008/115/ES	Toto nariadenie
		Článok 1	Článok 1
		Článok 2	Článok 2
		Článok 3 bod 1	Článok 3 bod 1
		Článok 3 bod 2	Článok 3 bod 2
		Článok 3 bod 3	Článok 3 body 3 a 5
		Článok 3 bod 4	Článok 3 bod 4
		Článok 3 bod 5	Článok 3 bod 7
		Článok 3 bod 6	Článok 3 bod 10
		Článok 3 bod 7	Článok 19
		Článok 3 bod 8	Článok 3 bod 8
		Článok 3 bod 9	—
		Články 4 ods. 1 až 3	—
		Článok 4 ods. 4	Článok 2 ods. 7
		Článok 5	Článok 4 a článok 15
		Článok 6 ods. 1	Článok 5 ods. 1, 9 a 10
		Článok 6 ods. 2	Článok 6 ods. 2 a 3
		Článok 6 ods. 3	Článok 6 ods. 1 písm. b)
		Článok 6 ods. 4	—
		Článok 6 ods. 5	—
		Článok 6 ods. 6	Článok 5 ods. 12
		Článok 7 ods. 1	Článok 5 ods. 2 a 3
		Článok 7 ods. 2	Článok 5 ods. 4
		Článok 7 ods. 3	Článok 20 a článok 23
		Článok 7 ods. 4	Článok 5 ods. 2 písm. b) a článok 5 ods. 5
		Článok 8 ods. 1 až 5	Článok 10
		Článok 8 ods. 6	Článok 12

Smernica 2001/40/ES	Rozhodnutie 2004/191/ES	Smernica 2008/115/ES	Toto nariadenie
		Článok 9	Článok 11 ods.1 až 5 a 7
		Článok 10	Článok 17
		Článok 11	Článok 8 a článok 9
		Článok 12	Článok 5 ods. 7, 8 a 11 a článok 8 ods. 3
		Článok 13 ods. 1 a 2	Článok 26, článok 27 a článok 28
		Článok 13 ods. 3 a 4	Článok 25
		Článok 14 ods. 1	Článok 11 ods. 6
		Článok 14 ods. 2	Článok 11 ods. 4
		Článok 15 ods. 1	Článok 29 ods. 1, 2 a 3 písm. a) a b)
		Článok 15 ods. 2	Článok 29 ods. 4, článok 30 ods. 2 a článok 31 ods. 3
		Článok 15 ods. 3	Článok 31 ods. 1 a 2
		Článok 15 ods. 4	Článok 30 ods. 2
		Článok 15 ods. 5	Článok 30 ods.1 a 3 prvá veta
		Článok 15 ods. 6	Článok 30 ods.3 prvý pododsek druhá veta a článok 30 ods. 3 druhý pododsek
		Článok 16	Článok 32
		Článok 17	Článok 33
		Článok 18	Článok 45
Články 1 až 6		—	Článok 7 ods.1 až 8
	Články 1 až 3	—	—